

Mārijas Vēstis

Ilustrēts nedēļas šurnāls šinatnei,
literaturai, mākslai un sadzīvei.

№ 10.

1909. gadā.

Iznākt trešdecnās.

Saturs:

Kristīgas tīzības pirmsaktumi. Profesora Dr. Eduarda Zellera.	Ko vīna domaja un ko vīnsch teiza. No Paolas Lombroso.
Kreerijas nākotnes ekonomiskie jautājumi. Prof. Dr. K. Baloscha.	Miglainā vakarā. Karla Kruhšas dzejols. Apfats.
Par gaisa fugoschanas attīstību. No Dr. G. Tiefena. Ar ilustrācijām.	Dāschadas sīnas un pašojumi.
Melontas šala. Nākotnes aina no L. Hellenbacha.	Bildes: Grehts. No Franza Stucka. Austro-Ungarijas Donavas flote uz mana Belgrabi.

Abonešanas maksa

Ar peesūhtschanu cēschēmē:		Rīgā saņemot:		Ar peesūhtschanu ahrēmē:	
Par gadu	3 rēf. 50 lap.	Par gadu	2 rēf. 50 lap.	Par gadu	5 rēf. — lap.
" 1/2 gadu	2 " — "	" 1/2 gadu	1 " 50 "	" 1/2 gadu	2 " 50 "
" 1/4 gadu	1 " — "	" 1/4 gadu	— " 75 "	" 1/4 gadu	1 " 25 "

Numurs maksa 10 lap.; šatra adreses maina 10 lap. Slubinājumi maksā 10 lap. par weenflejigu smaltu rindinu.

II. Rīg. Krahj-Aisdemu Sabeedriba

tagad atrodas

Sabeedribas pašchas jaunajā mahjā

Aleksandra eelā Nr. 12

(Dzirnavu eelu stuhri).

Peenem noguldījumus no 1 rubla faktot un maksā 5—6 procentus; par telofču rehkīnu 4 proz.
Noguldījumus īsmakšā tušlit bef usieikšanas.
Išneedj aishēmumus pret wehršpavireem, obligazijam, galweneekem un perfonigu droškību.
Darba laiks no 10—2. Telefons 1388.

W a l d e.

Dr. Kliorin,

ahdas un dūmuma slimībās.
Ahršesona ar Rentgena,
radiuma, Finsena, dsels un
silgaisnu.

Dr. Simonsona gaismas dseedi-
našanas eestahde
Aleksandra eelā Nr. 17.

Peenem ahdas, pubšča un
weneristku slimneekus šawā primat-
kinitā, Terbatas eelā Nr. 7 (ee-
ja no Dzirnavu eelas), no plšk. 8—11
un no 5—6 un bef tam otrdeenās
no plšk. 7—8 watarā.

Dr. J. Kraukst.

Kaunuma, ahdas, šilistitās,
pubšča un dūmuma slimībās it-
deenās no plšk. 9—1 un no 6—1/2, 9 w.
No pulšk. 5—6 w. tif damas un
behnus. Rīgā, Maršalu eelā 8,
tuwu pee Grehzneeļu eelas.

Dr. Machtus.

Baltijas audeklu manufaktūr-sabeedriba,

Rīgā. (fabrika Kengeragā). Rīgā.

Par fabrikas zenam pārhdob pašču pārhdotawā

Kungu eelā Nr. 22

Linu un pakulu dījas un wifadas audeklu prezes,
kā ar balinatus un nebalinatus deegus un tehnos.

Ch. Jürgensohn,

wihnu leeltirgotawa,

peedahwā

eekššemes un ahršemes wihnus,

kā ari konjaku „Royal“,

stipru wihnogu wihnu 50 kap.

šefošhās šiliales:

Šuworowa un Dzirnavu eelu stuhri,

Delgawas šhofejā Nr. 12,

Ahgenskalnā, Mescha eelā Nr. 4a,

Peišchal tunga namā,

Wehweru eelā Nr. 7, Wez-Rīgas stuhri.

Tifai par 86 kap. ar peesuh-
tišhanu (uš pehzmaksu 10 kap. wairat).

Teatrs salonā!

Šautri!

86 jaunakee brihnuma
gabali, leelakā mehrā uš-
jautrinofšit tā jauneem kā
wezeem, kā: elektrifka tipo-
grafija, maģifks pul-
šene, burwju kastite,

paļausiģā farte, brihnuma pudele,
burwju šiflis un wehl 60 daščadi
ziti brihnuma gabali, kuzi štatitaju
ušjautrina un mahju pārwehefšch
burwju piši. Adrese: Магазинь „Развлечение“,
Варшава.

☐ Kafijas ahr-dedsinatawa
„NEKTAR“

peedahwā weenmehr swaigi
dedsinatū un malfu kafiju par-
lofi mehrenām zen. Ari nededs-
natu-kafiju, tehju, zuku ru, u. t. t.
Leelā Aleksandra eelā 24.
☐ Eeja no Romanowa eelas. ☐

Rīgas Pilsēhtas Lombards.

No 3. aprill 1908. g. līhš 16. aprillim 1908. g. eekhlataš
leetas no Nr. A 106325 līhš Nr. A 115149, Nr. 240201, Nr. A 060802,
Nr. A 051256, tā ari eekhlataš leetas Lombarda nodatā I no 3. aprill
1908. g. līhš 16. aprillim 1908. g., no šiblu šimes Nr. 68531 līhš
Nr. 70071 (ja nebuhtu jau ipirttas waj pagarinatas) nahts 18. un
19. martā 1909. g.

pulksten 10 pr. pusdeenās,

Pilsēhtas Lombarda telpās, Širgu eelā Nr. 12.

išuhtrupeschanā.

Peħdešais terminšch preekšch augšhejo šiblu pagarināšanas waj
išpirkšanas ir deena preekšch išuhtrupeschanās. — Uhtrupē panahktee pār-
folijumi teel peħ šiblu šimes uhradščhanās īsmaktati.

Wifur
mušfu papirofi

„Majak“
20 gabl.
5 kap.

eemantofuščit leelu peekriščhanu wīnu
nepahripeħjama tabuma dehl. tadehl ka
wīnu ne tabatas rakštāt īf
metleas tabatas īģatawert

Sabeedriba
„Laterme“

Čščuguna leetawa, granita saħgetawa un šliħpetawa

J. Lahzis, Rīgā,

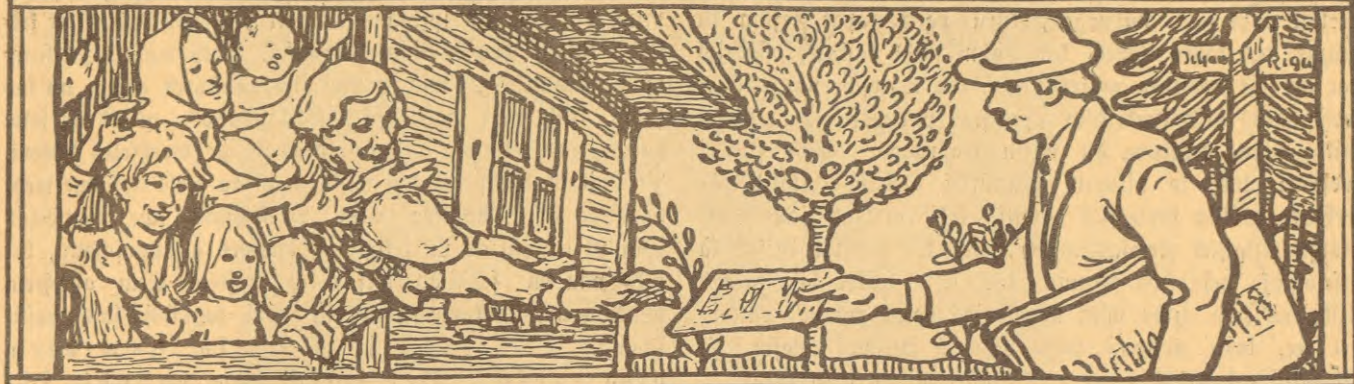
Pletenberga eelā Nr. 19. Telefons Nr. 2487,

peedahwā daščadus granita, marmora un tščuguna kapu frustus
un peemineklus, kapu benkus, feħdes (iš tščuguna), kapu seħtas
(iš tščuguna un kalamas šfels) un metala kronus par mehrenām zenām.
Ušstallejumus peenem no krahjuma fabrikas noliktawā,
Terbatas eelā Nr. 26. Telefons Nr. 886.

☛ Zenu rahditasus išsuhhta bef maksas. ☛

Pašta adrese: J. Lahzis, Rīgā.

Mahjas Weefis

Nr. 10.

Rīgā, 11. martā 1909. g.

54. gada gabjums.

Kristīgas tizības pirmšahkumi.

Profesora Dr. Eduarda Zellera.
(Turpinājums.)

PARIZES LATV.
MAKSL. U. RAKSTH.
VEIC. PULCINŠ

Tikai no juhdu aprindam un usstateem wareja buht nemti ari tuwatee nosazijumi par pirmatnejo kristīgo tizību. „Jesuss no Nazaretis ir mešijass,” tā šlan kristīgo dogmatš. Bet mešijass toreisejai juhdu teologijai bija jau šen pašstama parahdiba no it wifam pušem, preekschstats, kas atbalstijās us zeeschu, dogmatistū tihpu. No praweeschu is-teizeeneem, kuri pa leelakai datai tika istultoti toti mahksliski, neewehrojot wina ihstenās domas; no wehstures paraugem, kuri tapat fantasijai atstahja swabadu lauku; no ta wifa šakopojuma, eeksch kam tizigais israeleetis eeraudšija teokratijas un teokratiska waldneeka idealu, no wehlejumeem un ilgam, kuri šaistijās ar juhdu tautas apstahkēem un likteni, no tautas tuhstoschgadejas wehstures un gaidam bija attihstijufes ideja par Deewa suhtito, kas daris wifam tautas zeeschanam galu un padaris par ihstenību ilgi nosapnoto Deewa walslibu winaš wisšposchakā weidā. Dawida pehznahkamais, kuru wezee praweeschu bija gaidijuschu, bija pahrwehrtēes par „Deewa dehlu”, un ja ari pee schahdeem isteizeeneem tikai masakā daka (ja pawifam mas kahdi) domaja par kahdu pahrzilwezistū buhti, tad tomehr, neraugot us wifu to, mešijasa ahrešā parahdiba un wara tika israhfota pahrdabistām krahšam. Padebeschu mahkšnos, Šehowa gloriijas šposchumā, pawadits no debefu kara pulkeem tam wjadseja parahditees, lai isnihzinatu Israeka eenaidneekuš, paganus pa datai atgreestu, pa datai isnihzinatu, nodibinatu nebeidšoschos Deewa tautas kundšibu. Schij parahdibai pa preekschu wjadseja eet mešijasa „dšimšchanas šahpem”, nelaimes un behdu laikam, kura schaufmas bija issehlotas nemot palihgā wifu austrumneeku fantasijas špehju, un bija jau tagad pušlihds zeeschi nodibinajees tihps: šaules un mehnescha aptumschschanās, breesmigas dabas un debefu parahdibas, wifu tautu

šazelschanās pret Israelu, šwehtā pilfehta wisleelakā špaidschana, šauno waru kundšiba pahr šemi — schahdas un tamlihdschigas parahdibas bija tās, kuras tika šagaaditas kā eepreekscheji wehstneschi tam, ka glahbejs tuwojās. Wehl jo krahšchatus eedomajās meera laikus sem wina kundšibas. Šo wistrakatais eedomibas špehls wareja isdomat, atteezotees us šposchumu un gresnumu, tas tika šaweenots wina aprakšot; bet galwenā leeta deewbijigam israeleetim bija debefu Šerusalemē, kura, kā Deewa mahjoklis šarp zilwekeem, nonahks no debekm us apšklaidrotas šemes un usnems šawos mušros us mušchigeem laikeem Šehowa zeenitajus. Tad nahkschā Deewa walsliba tika pahrzelta pilnigi us šemes un juhdu tautas šwehtumam wjadseja buht winaš widus punktam; tikai kā blatus nowehrschanaš no galwenās leetas ir ta, ka weeni (kā mušfu apokalipse) peenehma dubultu mešijasa walslibu, pirms laizigu tagadejā un tad mušchigu debefu Šerusalemē, kamehr otri jau pirmo mešijasa walslibu peenehma par tahdu, kas ilgs mušchigi. Šit dšihwi juhdu teologija jau pirms Šerusalemes ispostišchanas nodarbojās ar debefu Deewa walslibas attehloschānu, un šit pilnigi ta to israhšoja, redšams no tam, ka winaš tehlojums Šahna parahdschana (21, 10.) nesatura ne weena weeniga wilzeena, kuresch nebuhtu atronams ari rabinu literaturā un zitos wezjuhdu rakstos, kā wezafas Šibelines un zeturtā Šras grahmatā. Šihkumi, ka pilfehtas metamo kaulimu weids, winaš dahrgatmeša muhri, winaš pehrtu wahrti, dšihwibas štraume un dšihwibas šoki ar šaweem augšēem, wiš tas tur šchais agratos rakstos atron šawu paraleli (šahnu gabalu); un ja ari raksti, kur to atronom, pa datai ir dauš jaunaki, nekā mušfu apokalipse, tad tomehr wina šafšaneschana ar pehdejo peerahda tomehr, ka apušutu laikmeta beigās un jau warbuht preekschkriftigeem laiki istaifja šafšahwaku no mešijasa walslibas. Šo ari tee diwi ne-

šwehri, kuri pehž rabineem, tiks apehsti pee mešjafa goda meelasta, siws Lewiatans un wehršis Behemots, juhdu un juhdu kristigeem rakstneekem pašhtami jau ap otrā gadu kmtena šahumu; un ja rabini teem peeleeť wehl taht wihnogas, kuru ogas tāpat tezira tā muzas, tad kahds wihrs, kas Šahni wehl pašinis, dširdejis pat no šhi apuštuka mutes un tā tad neteefšhi no Kristus, wehl daudš brihnischkigatus aprastus par mešjafa walstibas milšu wiħna ķekareem un milšu wahrpam. Šhe štaidri redsam: tas, ko pirmajā azumirkli gribam eesklatit par wehlafo rabiau fantastijas augli, tas sneedsas jau pahri muħfu religijas pirmahumeem, un kas wehlať isliķas tā atferwišķa nejausķa eedomā, tas Jesus laikos bija tautas tiziba un šho tizibu wišā nopeetnibā peereħma par pateefu ari tee, kuru nošħmi mehš zeenam deefgan augstu, žif diħwaini ari dašķi wiħu preefšķtati mums neisklaufas.

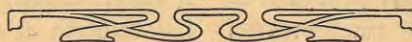
Šchahdos preefšķstatos kristiga tiziba eestahjas un ari tos pilnigi peefawinajās. Waj un žittahl tas notizis jau no pašķa Jesus, tas protams naw ispehtams; us šķo jautajumu atbildesķu kahdā žitā rakštā*). Bet kas atteezas us wiħa pirmajeem teefšķeem mahzeķteem, tad par wineem, jau weenigi pehž šķeem ismeklejumem newar buht šķaubu, ka atteezotees us mešjafa gaidišanū, tee it wišos galwenos punktos peekrita šaweem tautas braħteem, un ka ari no šawas tizibas par atnahķuščo mešjafu, teem nebija nelahda eemesla atķahptees. Jau weenigā Apokalipse nobod par to peeteefošķu leezibu, ja tam wehl kahda peerahdijuma wajadsetu, ko it wiš wēzakee peemineķķi is wēzakās kristigās tizibas weenbalķķi apleezina. Žitai wehlafo laiku dogmatiskā šķauriba šķo leezibu wareja pahrlklaufķees un to, kas pirmajeem kristigeem bija kods un widus punkts wišai wiħu tizibai, eesklatit žitai par isrunu bilde waj neswarigu blakus leetu.

Glusķi nepahrgrositu nu gan ari juhdu mešjafa jehdseenu newareja pahrzelt us kristigu tizibu. Žuhdi šagaidija mešjafu, kuršķ nahķs padebesķu mahķoncs un dibinās ilgotu Deewa walstibu. Kristigo mešjafs turpretim bija ļoti weenkahrsķs wihrs is tautas, kahds apķahrtetojoķs mahzitajs, kas bija uštahķees wišā pašemibā un semibā; wiħšķķ bija atradis pee tautas žitai remdenibu waj neustizibu, pee waldošķām šķķiram kaisligu pretestibu; wiħšķķ bija miris noseedsneeka nahwē, un zeretās pašales walstibas weetā bija nodibinajis žitai Deewam padewibu un miħlestibu ķirdis. Šķis ari ir tas dšķakais eemesls, kadeħķ wēzā religija ismainijufes ar jauno, kadeħķ aħrpus judiķma iszehlufes kristiga tiziba. Ka tizibai us nahķošķo mešjafu wajadseja atķahptees pret to, kas jau parahdijees; ka wiħa parahdiba un liktenis ar juhdu mešjafa ideju štahweja tai wišleelakā pretrunā; un kas galwenā leeta, ka wiħšķķ pats

augsta, tihra, ar deewu pildita personiba, ka wiħšķķ bija tas waronis, kura tikumiskais dšķenums tizibu par to, ka wiħšķķ suhtits, wiķeem juhdu aisspreedumeem un aħrejam isķtatam par spihķi, wehl pehž wiħa nahwes šķehķa ušturet pilnā dšķiwibā un šķehķā — tas ir pateefķbā tas, kas kristigai tizibai dewis wiħas ešamibu, šķis masais „nefare-dsamais punkts“, kuršķ pahrgrosģja wehštures gaitu, un kas šahķa isliħdšinat gara dšķto šķaldišanos, pirms ar fewi pašķu, tad religiošu tizibu un deewabģģigo dwehseles dšķiwī. Pirmajeem kristigeem šķi wiħu meistara leelā nošħme wehl nenahķa tihrā apšķnā; wiħu preefšķstas šķe neatteezas žitai us tikumiskās un religiošās dšķiwes atķaumošķanu, bet tas wineem šaistijās teefšķi ar wiķeem teem aħreķeem notikumeem, no kureem wiħi, tā juhdi, šagaidija šawu pesti-šķanu. Ka Jesus bija mešjafs tas wineem bija drošķi. Bet eefšķķķ tam pašķw šķi mešjafa usdewums, par to neweenam juħdam nebija šķaubu: wiħam wajadseja „ustaiķit atķal Īsraeka walstibu“ (Apust. darbu graħmata 1, 6., Ļuf. 24, 21), eeneemt Dawida troni (Ļuf. 1, 32., Apust. darba graħmata 2, 30), tautai nešķ pestiķšķanu no wiħas eenaidneekēem (Ļuf. 2, 71). Un tas pats, kuru Deews preefšķķķ tam bija suhtijis, bija no tautas apšmahdets, bija aħķojis pee kusta koka, ne masakā šķnā negrosidams tautas apšķahķķus. Kā šķis abas leetas bija šaweenojamas, pahrlleeziba par wiħa mešjafa godu un usdewumu ar teem šakteem, kas runaja pretim šķahķai pahrlleezibai? Mahķķķķ tiziba atrada isēķu, kahdu tiziba arween šķahķos gadījumos atron: ko wineem leedsa tagadne, to wiħi zereķa no nahķotnes un proti no wištuwatās nahķotnes. Ša Jesus šawu mešjafa darbu nebija pabeidšis pa šawu dšķiwes laiku, tad to wehl jo wairāť šagaidija no ta, „kas augšķam zehlees un eegahķis debesķu godibā“. Kameħķ wiħu meistars dšķiwoķa, pašķi wiħa tuwatee mahķķķi tizeķa ne žitu, tā to, ka wiħšķķķ jo driħšķi uszels mešjafa walstibu un ne masakā šķnā tee šawos usķķatos par to nelahwās maldinatees no aisrahģģijumeem par wiħa turpmāķo likteni (kuri nebuħķ nesħhs šķanejušķi tik noteikķi, tā muħfu ewangeliķos); žitai tad, kad wiħa nahwe bija isķauķufe šķis zeribas, tee šahķa zeret us wiħa atnahķšķanu, un eesklatģja wiħa semes dšķiwī žitai tā weenkahrsķķu šagatawošķanos us šķo atnahķšķanu: pehž šawas augšķam zehķķanās, tā šaķķis, Jesus wineem atweħķis aķis par šawas nahwes nepeezeefšķamibu. Kristiga mešjafa tiziba tagad pahrlweħķtās par tizibu us šķi mešjafa atķal atnahķšķķanu. Kameħķķ judiķms peenem, ka wiħšķķķ žitai reiģķ parahģģifees, kristigums mahķa to diwejadu, weenu pagahģģibā, otru nahķotnē; žif weens runaja juhdu mešjafu gaidam žilpat pretim, žif otris ar to šaķķaneķa.

*) Rakštā par Strausu un Nenamu.

(Turpmāť wehl.)

THE MOUNTAIN
STUDIO
LONDON

Greifs.
No Franza Studa.

PARIZES LATV.
MAKEL. C. KARST.
VEIG. PULCINS

Kreewijas nabkotnes ekonomiskee jautajumi.

Profesora Dr. R. Balofča.

(Beigas.)

Ne no masa swara ir Kreewijai — schihdu jautajums. Ir finanss, ka Eiropas Kreewijai ir dauds leelaks prozents schihdu, ka jeb kurai zitai semei, proti, ap 5 procenti jeb apmehram 5—5¹/₂ miljonu. Ir Kreewija kaudis, kuri pastahwigi aistrahda us to, ka tiklihds ka schihbi buhschot emanzipeti un dabuschot wiskas teefbas, wini fagrahbfschot sawas rotas wiskas isdemigatas ruhpneezibas nosares un wifu semi. Un ta ka ari jau Wahzija un Austrija pat pee liberaalsem likumeem ir iszehlees stiprs antisemitisms, tad Kreewija fagaidams tas pats. Bet ja teef eewests krona monopols us augschā norahditeem preekschmeteem un tahkat teef isdota likums par semneeku semees nazionalisaziju, tad par kreewu tautas leelisku eksploataziju no schihdu pufes, no kahdas iszelschanas daudsi baidas, gandrihs newar buht ne runas. Schihdu inteligenze turpretim schihdu am b r i h s c h a m war padarit a t j a u n o t a i Kreewijai leelus pakalpojums drihsaka kulturās isplatichanas sina. Zita leeta ir ta — ka fewi jutifees leelaka daka schihdu pat ari atdsimuschā Kreewija. Ir finanss, ka leelaka daka Kreewijas schihdu ir breesmigi nabadfigi. Labas deenas dshwo tikai daschi naudas maifk un tirgotaji. Nabadfiga schihdu eedshwotaju daka neatrod few darba lauta tirdsneeziba, bet nodarbojas ar daschadeem amateem un fastahda ari kahdu daku fabriku strahneeku, pee kam teef breesmigā kahrtā eksploateti no wina paschu laimigakeem lihdsbrahkeem. Spehzigā un eenefiga ruhpneezibas attihstiba no schihdeem apdshwotos apwidos gandrihs nemas naw domajama. Paleek gandrihs ka weeniga iseja — schihdu eedshwotaju nabagās dadas stipra iszetoschana. Bet us kureeni lai wirsiti schahdu pahrweetoschānu — iszetoschānu un zaur to lai nodroschana tās sekmes. Pahrweetoschānās us no ihsteem kreeweem apdshwotām gubernam fazels wisdrihsaka laika breesmigu konkurenzi ar kreewu tirgotajeem un amatneekeem, un reisē ar to ari breesmigu antisemitismu. Pahrweetoschānās leeta flaisus aistrahdjumus pehdejos gabos dewa zionisms, kuresch sawā laika iszehlās Kreewija. At d o d e e t a t k a l j u h d e e m w i n u a p p o l i t o s e m i — P a l e s t i n u, — un schihdu jautajums ischkirfees wismeerigakā un Eiropas tautam wispatihklamakā weidā. Bet waj tad schihdeem kahds leeds ari jau tagad nomestees us dshwi Palestina? Par noscheloschānu, schim lihdsigs wajajums ir tihrais isfmeekls. Loti ween nomechānos kawē turku nekahrtibas resp. wina kahrtiba, mantibas un dshwibas nenodroschinaschana pret turku laupitaju raihaineeku bandam un pa daka ari no turku ischinowneeku pufes. Bet pats swarigakais jau ir tas, — ka naw semees. Kā naw? Palestina un Sirija tatschu nepawifam naw stipri apdshwotas semees. Ta jeb tā, bet semees buhschānu leetas tur nepawifam naw nokahrtotas. Wispirms tad jaisdara kadastrs, neapstihdamā krona seme jaatdala no priwatsemees, un galwenais, jaerihko mahsliga apuhdenoschāna, fatiksmes zeki — ehku buhwes, un tad tikai wehl war sahkt runat par eedshwotaju nome-

tinaschānu. Priwatseme Palestina ir jau stipri fazehlfes jenā. Us tās nabadfigajeem schihdeem naw eefpehjams no metinatees. Kreewu waldbiba — ja ween wina to labi gribetu, waretu it labi us weenu reisē ischkirrt scho jautajumu: wina waretu gluschi weenfahrschi list preekschā leelwalstim — peeprahft schihdu kolonifschānai no sultana Palestinu un Siriju, ar to noteikumu, lai par schim semem no sahuma tiku eezelts starptautisks protektorats, lihdsigs Kretas protektoratam. Wiskai — walstij un muhamedānu basnizai peederigai derigai semei, un tahdas Sirija un Palestina bes schaubam atradifees apmehram trihs lihds ischetri miljonu desetinas (peeteekofchi preeksch tahda pat daudsuma eedshwotaju nometinaschānās), japahreet starptautiskā sabeedribas rihzibā, kuras usdewums tad buhtu fagatawot schis semees preeksch nometneeku usnemschānās.

Kas atteezas us turku waldbibas m a t e r i a l e e m j a u d e j u m e e m, tad, pats par fewi saprotams, ir wajadfigs atschkirrt tai tāpat, ka lihds schim, to daku mitas eenahfumu, ar kuru teef aismakfatas Turzijas ahrsemju aishnehmumu prozentes. Genahfumeem peeaugot, pahrejā daka, saprotams, jaisleeto kultureleem mehrkeem. Newar buht nekahdu schānu, ka i Anglija, i Franzija, i ari Seemek-Amerika scho projektū apshweittu ar leelako preeku, ja Kreewija paslubinatu, ka wina par Palestinas atdoschānu kolonisazijas kampanijai, kura atrastos sem leelwalstiju protektorata, ir gatawata lai si Turzija i tos pahrak par 270 milj. rublu, kuri tai wehl peenahkas no Turzijas peh Berlines traktata. Sem tahdeem noteikumeem nometneeki wineem wajadfigo semi dabūs bes kahdas semees rentes ismakfas — un schis apstahllis ir preeksch sekmitgas kolonisazijas no koti leela swara. Amerikānu „far west“ netizami ahtrai usplaufschānai pamats meklejams taisni tanī apstahlli, ka pirmaschumā nometneekeem tur nebija jaismakfa nekahdas semees atpirschānās naudas (поземельная рента). Tahkat schahda leela sabeedriba waretu peeprahft, lai winaai tittu nodoti nelaika barona Hirscha kapitali preeksch semees meliorazijas darbu iswefschānās, fewifschki uhdens apgahdashānās, bes ka austrumos nekahda kultura naw domajama. Schee kapitali fneedsas pee 350 (waj pat 600?) miljoneem franku, un tahda suma ir pitnigi peeteekofcha preeksch semees meliorazijas darbu iswefschānās kaut waj wifā Sirija un Palestina. Wislabaki buhtu, ja meliorazijas sumas waretu titt taisni atdahwinatas nametneekeem. Wineem wajadsetu peerehskinat tikai to naudu, kura buhtu wajadfiga preeksch semkopibas rihkeem, nepeezeeeschameem mahjlopeem, usturam lihds pirmai pkauzai un nepeezeeeschamā dshwokka usbuhwei. Scheem pehdejeem isdewumeem waretu sadabut naudu, farihkojot leelu no leelwalstim garantetu 3—3¹/₂% aishnehmumu. Pahrweetofees finanss tikai tee wisnabadfigakee, kuri pat nebuhs spehjigi samakfat wifus zeka isdewumus, nepawifam nerunajot no kaut kahdas rotas naudas par eepirkto semi. Bet wifu pahrzetoschānu war eerihkot tiff

wifai lehti, ka tās isdewumi no Kreewijas nekahbus, kurmehr šajuhtamus upurus, neprafis. Wiša pahrweetošchanās, pat ja ar' ta buhtu kōti leela, t. i. ja peenemtum, ka 5—6 gados nahtos pahrweetot katru gadu pa pusmiljona šihdu no Ddesas us Palestinu, kōti labi war notikt waj weenigi ar šawwatigās stotes twaitoneem, kura tā ka tā pehz Port-Arturas šaudeschanas kkuwuse par newajadšigu preefš fatikšmes ar tahtajeem austrumeem. Šawwatigās stotes 20 twaitoni us weenu reifi war pahrwest us Palestinu 30,000—35,000 pahrghajjus, bet 12—15 jubras brauzeenos ik gadu — pat lihds pusmiljona. Isdewumi pee tam ne-istaišis pat ne 5 rbf. no peršonas. Mums, teikšim, waretu te eebilst, ka šihdi gandrihs diwu tuhštōšū gadu laimētā ir tik wifai kōti no šmaga darba, kas semi apšrahdajot ne-išbehgams, atradušči, ka nekahdu panahktumu no šihdu kolonieschanas newar buht. Te nu jaatbild, ka, pirmahrt, mubšlaku tehniku palhgā nemot, semkopja šmagais darbs ir stipri atweeglinats, un, otrahrt, stipri etiški = religiošais ušbudinajums, kahds fazelsees ar pahrweetošchanās kustiibu, ir špehjigs pahrghajjus, tā teikt, pilnigi atšeminat, un fazelt jaunajos nometneekos radošas energijas šinā kōti leelu gara šahwokka pazelšchanos; tam wifam buhs šawš eepaidš ari us nahktamu paaudšū audšinaschanu, un tahdā kahrtā, no jauna war izjeltees tauta, kura buhtu špehjiga us semkopju un walšis dšihwi. Reišē ar to, tanī pašā laikā warbuht tiks apmeerinošči un galīgi išškiršs Kreewijā šihdu jautajums, kuzšch fazehlis tik daudš zeešchanu, fa-

zehlis tik daudš newajadšiga nišnuma un išlehtis tik daudš ašaru un ašau. Šaprotams, nepawifam naw wajadšigs, lai pahrweetotos katrā šinā w i š i šihdi. Ir tikai wajadšigs, lai wišpahreji šihdu tautai tiktu dota išejas eepeshja no ta nabadšigi = behdigā wajafchanas un pa dakai ar pase-minašchanas šahwokka, kura ta tagad atrodas, un kad ta tiks išleetota — šaprotams, wišpirms no apšpeesteem un wajateem — tad pašči par fewi labosees un noškaidrošees ari uškati par wišeem pahrejeem, un wišpahreji atšihu teešbu atneišchana wineem it neweenam wairš neišlīšees — par normalu parahdibu.

Tā tad, mehš beigšim šawu apzerejumu. War jau buht, ka mehš wehl tanī nešam išmehlufšči wifus nepeezeefšamos nahktones lihdselkus; bet mehš ešam zentufšees pehz eepeshjas no šingra šinatniška šahwokka un ar wešeligu aprešinu nemt sem kritikas kreewu tagadejo un nahktones ekonomiško špehku šahwokli. Un mums janahš pee fleh-dšena, ka naw ne peešpeefšchanas, ne jehgas, raudšitees ar pešmīšmu un breešmam us Kreewijas nahktōni. Daudš kas ir winā nopōstis un šamaitats. Tas ir taišniba. Weešas nekahrtibas un šahdšibas — un darba ešploatazija beš mehška; tas ir taišniba. Bet tomehr Kreewija flehpi fewi špehku un bagatibas, un ja tikai drošči un energišti kertos pee darba, tad šchā nabaga nopōstītai semei ir japahrwehřchās par bagatu semi, par šaur šawu eefšchajo dšihwibu un špehku — seedošču un štipru semi.

Par gaiša fugošchanas attihštibu.

No Dr. G. Tiefena.

Gaiša fugošchana wišpahreja un wahrdā ihštā nošimē. Winaš preefšchētēšči, šahkot ar Lionardo da Wintšči. Putnu laišchanās analīze un us wīnu pamatotee laišchanās mehginajumi. Gaiša fugošchanas šinatne muhšu deenās. Kahds teoretīšs pamata darbs par nošajūmeem (apšahkleem), kas wajadšigi pee laišchanās mašchinas. Matematiško un šistalīško prinzipu attihštiba, šahkot no Rutona lihds muhšu deenam. Matematiškas lihdsibas atteezotees us laišchanās mašchinu štabilitati. Dronitopteri un helikopteri. Studijas par to, ka išturās šinamā aštrumā pa gaišu kustošchš išplatījums un wina formas eepaidš. Gaiša štruhwu eepaidi. Aeroplanu štabilitate.

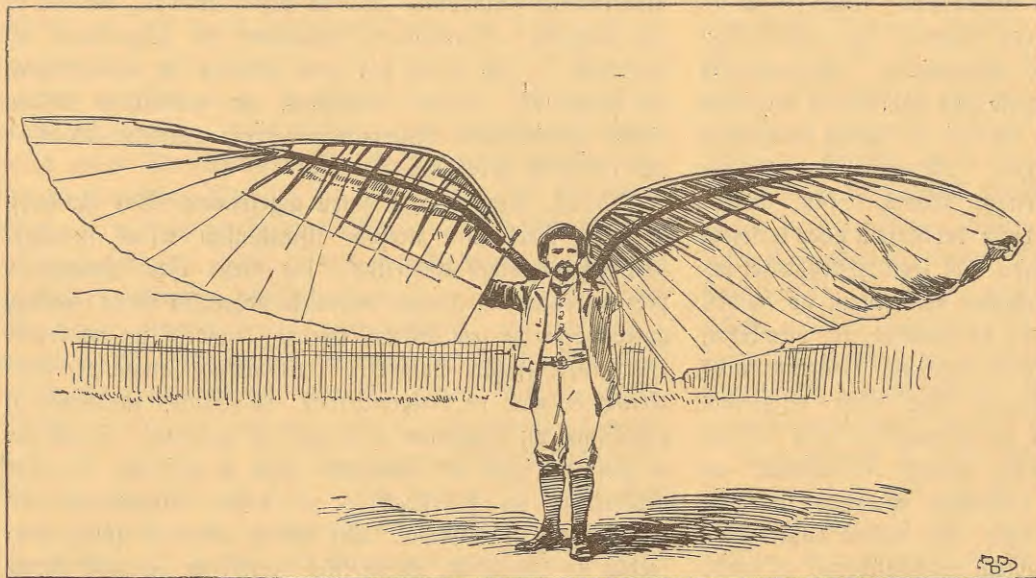
Ari šchinī weetā newaram apeet apkahrt tam, lai ne-estum upuri leelajam tagadnes eškam. Es ar to domaju grošamo gaiša fugošchanu, waj ari, kā waretu šazit, gaiša fugošchanu wahrdā ihštenā nošimē, jo tahda gaiša fugošchana, kura pilnigi padota nejaušcham wehja un wīnu gadījūmam us juhras buhtu neeepeshjama un tadeht ari eefšatama par nederigu. Kad zilweks pirmoreiš eedrošchinajās braukt pa ušdeni, tad, kā rahdas, wišch katrā šinā buhs jau leetojīs lihdselkus, lai šawu pirmatnejo brauzamo rihtu waditu un lozitu, weenalga, kad ari tas ištarija to ar pašča roku, waj ari ar noluhšufšū koka šaru stuhres weetā. Tā dehwetā gaiša fugošchana šawos pirmos gadu šimtenos

bija daudš peetizigata. Augštā šajuhta, pelbet augstu pahr semi gaiša juhrā, bija ta, kas zilweks dšina atkal un atkal kahpt no jauna papildinatos balonos, ari atšakotees no wīnu stuhrejāmibas. Protams, ka zelmu laufeji stuhrejāmam jeb ihštenam gaiša fugin, kahdi tee parahdijufšees kopsch kahdu zetoršchāna šimtu gadu, nenokrīta no debēšim, bet teem ir bijušči šawi preefšchētēšči, pa dakai jau agrakos laikos un šarp wīneem minešim, ar šawu daudšpušigo genialitati tihri neišprotamo Lionardo da Wintšči. Lionardo nodarbojās ar putnu laišchanās analīš, pee kam tam bija tas pats noluhšs, kas tagad peemiht šchinī wiršēnā uš-fahkteem darbeem, proti nošatitees no putneem wīnu mahšlu zilwekeem par labu. Laišchanās mašchina, kā tas jau no wezās Dedala teikas redšams, drošči ween ir daudš wezaka, nekā kuzšch katris zits gaiša balona weids. Tas noder kā peemehrs tam, ka zilweka gars pee gadījuma ušker kahda problema gruhtako pušt un tikai wehlať ušmeklē kahdu weeglaku išeju. Šamlīhds ari šchis peemehrs noder kā peerahdījums, ka gruhtakais zekšch ir tas, kas nowed pee ideala. Šchimbrīšcham šchim leetam šamehrā it ihšā laikā atnemta wīnu romantika. Ša tagad teek študeta putnu špahrnū kustiiba wineem laišchotees, tad tas noteek sem

milfigu matematiſku formulu eeſpaida un tās tad atkal nober tā pamats, lai mahſliġā zētā konstruētu ſpahrnus un ſkruhwes preeſſch mahſliġas laiſchanās. Protams, ka ari ſchimbriſcham wehl tott daudſ teek eeſperimentets, bet lai tas nenotiktu gluſchi beſ plana un buhtu daudſ maſ iſredſe

nifko laiſchanos, ja tas eeſklatu ſewi par aizinatu, ka plaſchi jo plaſchi pahrwalda ſcho weelu.

Mekaniski laiſchanās jeb awiazija reſp. awiatika, kas noſaulka tā, atwaſnajot latinx wahredu awis (putnis), eeſtatita lihds pat jaunakeem laiſkeem par ſapni, kas praſſē

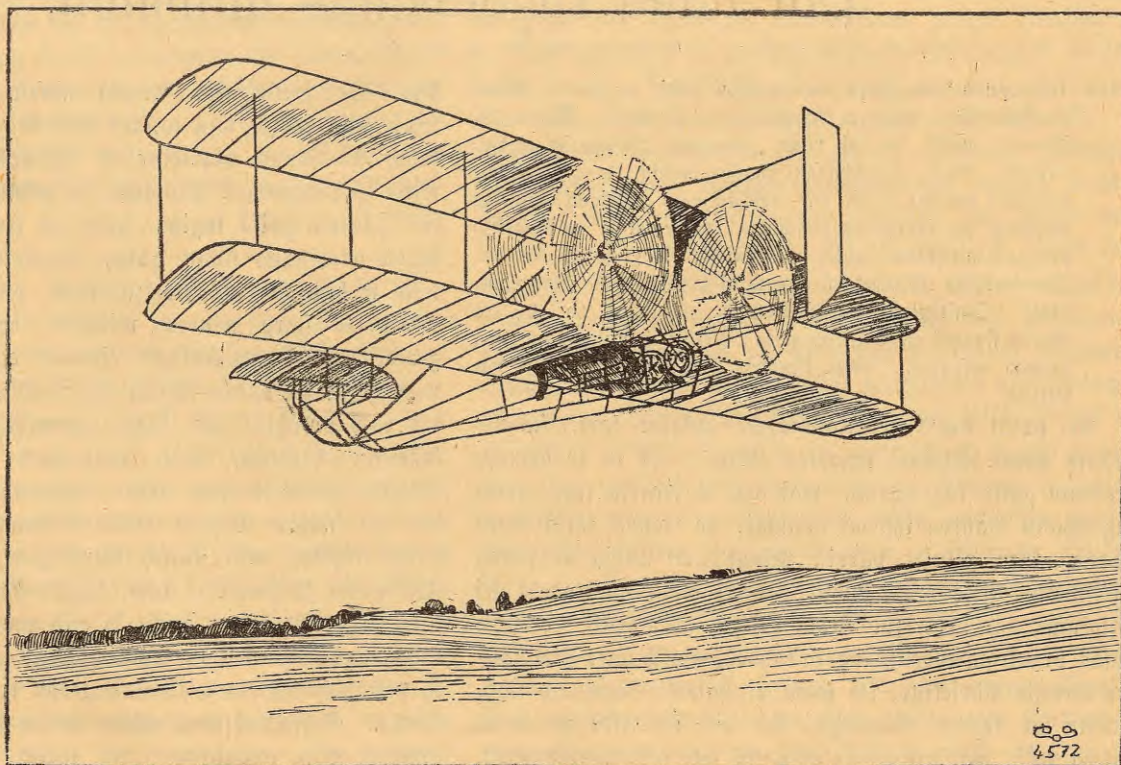

Paſata laiſchanās aparats.

uſ panahkumeem, tad wajadſiġs jau ſinamā daudſumā matematiſku un ſinatniſku ſinaſchanu, eeſams pee tahdām leetam pawiſam war ķerteek. Kā nearodneekſ eeſ pats eeſtatitu par nepeeklahjiġu, ja ſche gribetu ſazit ko pamahzoſchu un leetojamu, ja eeſ newaretu peectureekſ pee tahdas autoritates, kurai, kā man leekas, leekā mehrā peekriht teeſiba, uſſtahtees

neeziġais progreſs un daudſas kataſtrofas, kā rahbijās, dewa taiſnibu peſmismam, kas bija iſplatiġees titlab maſās, kā ari ſtarp ſinatnu wiħreem. ſchimbriſcham mehſ ſinam, ka mekaniſkā laiſchanās titai tit ilgam bija utopiġa, kameħr ſinatne un techniſkā iſweiziba wehl nebija tituſe deeſgan taħlu, lai pagatawotu taħdu maſchinu,

ſchinī jautajumā par ſpreedeġu un padoma deweġu. Par ſchahdu autoritāti eeſ eeſklatu Herberta ſchetełliġa (Chatley) preeſſch laſġumu, ko tas tureġis pagahjuſchā gada deġembri angtu inſcheneeru beebriġā. Kas tad ari gribetu eeſpaſihteekſ ar matematiſki = ſiſkaliſkeem pamateem ſchi rakſta ſiħkumos, tam tad ari paſcham buħſ pee teem jaķeraſ. Wums titai atleek norahdit uſ to, tahdam ſaturam wajaga buht ſchahdam rakſtam muħſu deenās par mela-

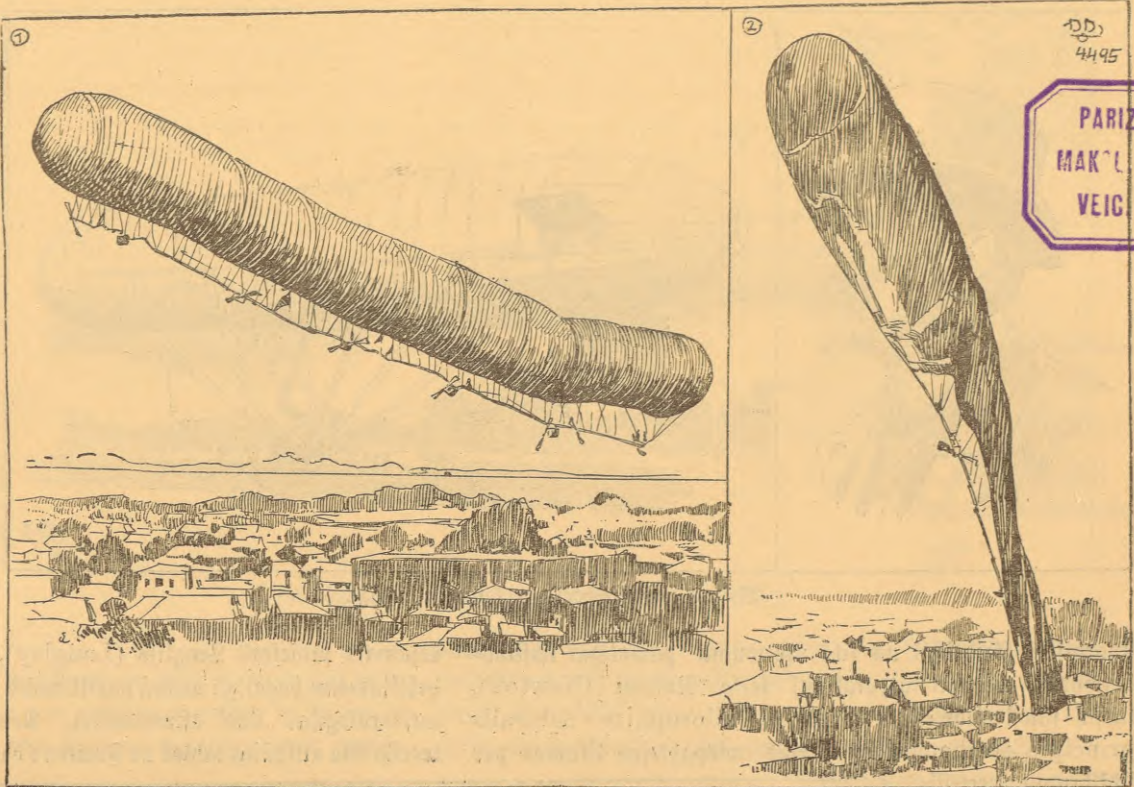
Wraħtu Reitu (Wright) ġaiſa fugiſ.

neġad newar peepilditeekſ. Starp tām daudſām, pa dafai eeſweħrojamām perſonam, kuras peħdeġos gadu deſmitos ar leelatu paġahwibu ſeedojuſchās ſchim problemam, daudſas ġahjuſchās bojā. Weena no eeſweħrojamām, Berlini inſcheneerſ Ellientals, peħġ gadu ilgeem ruħpiġeem iſmeħġinajumeem, atteezoteekſ uſ putnu laiſchanās analiſi, ar ſawu laiſchanās aparatu dabuja ġalu. ſchis nelaimes ġadijums bija titai loġekliġs ġarajā ķehde, tadehġ ka lidoġoſchā zilwela idealk negribeġa litteekſ meerā.

kura pee masa swara waretu attihstīt peeteefošo spēhtu. Sneegdams ihšu pahrskatu par jautajuma tagadejo stahwołki, Tšetlijs, protams, arī brihdina no tam, lai neleefas maldinatees zaur brahtu Reitu (Wright), Jarmana, Delagrasča (Delagrance), Bleriota u. z. rekordeem, kūrī ar katru nedeku peeaug leelati, bet ka wehl atleek toti daubš to darit. Progrešs ir panahšs leels un pamatigs, tomehr pašam felmigatajam maščinerijam peemišt wehl nopeetni truhkumi. Nemeerigā laikā tās ne pawlšam naw leetojamas un wišas sawās dakās ir buhwetas tīt weegli, ka tām pastahwigi draud breefmas, ka tās war falušt pa dakai waj arī pawišam. Mahkotnes usdewums nu ir, laiščanās maščinu buhwet stīpratu un tamlihdš droščatu, neerobešojot zaur to winu laiščanās spēhju. Tšetlijs

nigu (neišglihtotu) ešperimentešanū. Kas no weenas pušes eeguhts, nostiprinot sinatniško pamatu un pawairojot peedišwojumus, teek atkal no otras pušes atšwehrtis zaur stīpro kaireenu, kahdu atstahj atšewišču, kreetni išglihtotu un usmanigu zilweku panahkumi us to daudsumu kausču, kūrī pastahwigi grib no nopeetnas leetas istaišt sportu. Kas

Morela gromā gaisa kriščana Kalifornijā.

ar sawu preeščlaššjumu nu taisni feko mehrkim, lai išželtu sinamas weetas, kur wajadšigi tahlati pahrlabojumi un lai laiščanās tehnikim dotu eespehju, eeguht teoretifšas un ešperi-

wišpahy grib ķerteš pee laiščanās maščinas sinatnes waj prakšes, tam wišpirms wajag ruhpetees par fekoščā jautajuma nošhmi un atbildi. Kahdu eespaidu gaisš meerigā

Majors fon Parfewsals.

Grafš Zepelins.
Wahzijas gaisa triumwirats.

Majors Grofs.

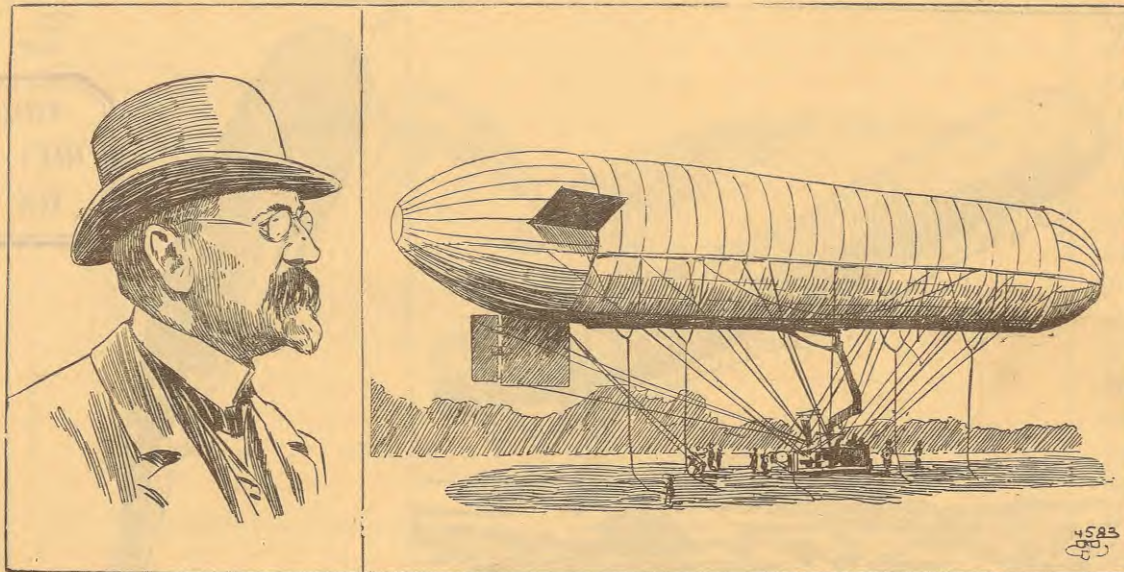
waj kustiģā stahwołki atstahj us zerteem ķermeem, kūrī kustas pa winu sinamā ahtumā un sinamā wiršeenā? — Wiršeenam pats par fewi protams tīkai tad kahda loma, ja peenem, ka pats gaisš kustas sinamā wiršeenā. Pee šchi jautajuma išstrahdashanas ir strahdats pehdejos 1½ gadu fintešos, tomehr pilnigas atbildes dabutas tīkai us masako dakū no atteezigeem punkteem.

mentalas sinaschanas, kas wajadšigas, lai pagatawotu weenahrešču laiščanās maščinu. Meraugot us to, kas šche šahkumā jau išfazits, naw mašnajuščas breefmas, atteezotees us mejšo-

Wišpirms arī arodneekam, ka Tšetlijam truhštī wehl arween peeteefošas mechanifšas anališes attihstības. Leeta kkuhtu žitada, ja pee šchi usdewuma ķertos reiži kahds eewehrojams matematifšis. Lords

Reivins un lords Reiljs (Rayleigh) gan peegreesuši wina masleet wehribas, tomehr ihstenibā tīkai garam ejot, katrā sīnā ne ar nodomu, to galīgi ismeklet. Warbuht ari, ka modernee atradumi hidrodinamikā (uhdens spehta darbībā) dos ari eewehrojāmus pamatus aerodinamikas (gaisa spehtu darbības) studijam. Sa peenemam to, tad fahkumi pateesai

wajadšigs ahrfahrteji leels spehts. Šhi darba eespaids un isnahkumi panahja to, ka zilwekeem suda duhscha us laischanās mehginajumeem un ilgus gadus šhīnī laukā wais newareja atšhmet nekahdu eewehrojāmu progresu. Neraugot us wīsu to, 1840. gadā Hensons usfehbra aeroplana ideju, kuru 1876. gadā Beno (Penaud) isweda tahtak matema-

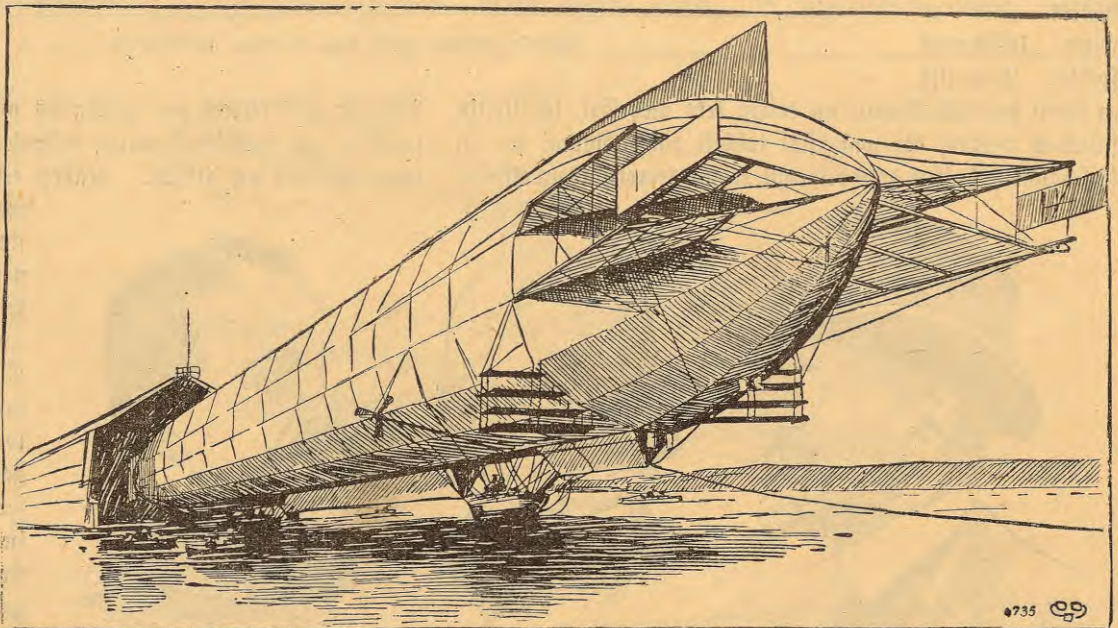
Majors fon Parjewals ar jawnu gaisa fugi.

tiskā teorijā. Apmehram no ta laika fahkas laitmets ar jauneem eksperimenteem, kuri wehl tagad naw mitejuschees. Bagahjuschā gadu smtena dewinadesmitos gados šhīnī laukā darbojās Foti daudsi, atskaitot jau mineto wahzeeti Likienthalu, ari angli Uenhems (Wenham), Braunings (Braun-ning) un Matšims un, Amerikā nesen miruschais eeweh-

šinatniskai staidribat un šhi usdewuma pamatigai apstrahdashanai wedami atpakal us leelo Nūtonu (Newton), kuresch sawā slawenajā darbā „Philosophiae naturalis principia mathematica“ isteizis wispahrejos likumus par

rojāmais profesors Lenglis (Langley), kas ar plascheem pehtijumeem bagatigā mehrā papildinajis leelu lauku, fahkot no meteorologijas lihds astronomijai. Aeroplana matematishtā teorija tika attihstīta tahtak no Frouda (Froude), lorda Reilja

šhīdrumu pretestības spehju, tajā pašā darbā, kuresch zilweku ziltij dahwaja to leelako panahkumu, kahdu ween fahneedšis zilweka gars, proti grawitazijas mahzibu. Atpadsmītā gadu smtena beigās tika radīts jauns pamatigs darbs balistiskās (šwaidišchanas) šinatnē no angļeem Setona (Hutton) un Robina, kuri pirmo reiš zehla gaismā fattus par gaisa pretestības leelumupret kustoscheem

Zepelina jaunais gaisa fugis patlaban fahk uslaistees.

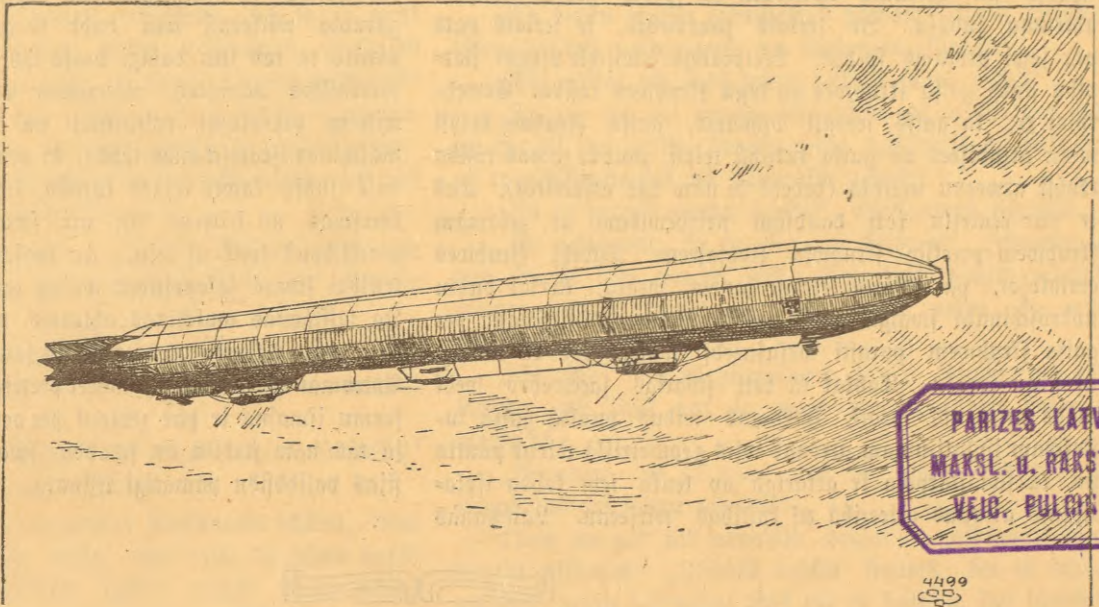
kermeneem. Driht pehz wineem, dewinpadsmītā gadu smtena fahkumā, sekoja Nawje (Navier) un wina slawenais tauteetis Šē Lisaks (Gay Lussac), kuri, atbalsidamees us Nūtonu, pirmo reiš usstahdija laischanās teoriju, kas nahja pee ta slehguma, ka preeksch mahkfligas laischanās

un Breiana (Bryan). Pehdejais 1903. gadā usstahdija matematishtās lihdsības par gaisa mašhinas stabilitati (notureschanos us weetas). Wehl tahtaki šhos matematishtos pamatus papildināja eewehrojāmais frantschu inscheneers Ferbers un wisjaunakā laikā anglis Lentschesters (Lanchester).

Putna laiščanās ideals tīfa wirsītis tahtaf zaur eemeš-
rojama frantschu fiziologa Mareja studijam, tahtaf zaur
angli Pettigrewu un wehl jo wairaf atteezotees uš praktiškō
meheki zaur Fidscherali (Fitzgeral) un lordu Keliju. Lai-
ščanās mašhinas, kuras buhwetas uš šcho studiju pamata,
dabujuščas nošau-
kumu Ornithopteri
(putna spahrni).
Scheem pretim no-
stahjas Helikopteri
(štruhwes spahrni),
kuri famehrā ar pirme-
jeem eestatiti pušlihdš
par pabehrneem. At-
teezotees uš teem,
šwarigos darbus pa-
strahdajis nelaiķa
fisiķis Frauds un
wina dehlis zaur fa-
weem ismeklejumeem
par gaisa štruhwes
teoriju, kas tahtaf at-
tihtita un papildinata
zaur Hirana Maksima,
Aleksandera un dašču
zitu inšeneeru pehti-
jumeem.

Peemediškam kaħdas drušžinas no šhis teorijas, lai wiš-
mas dabutum šajehgumu par pehtijumu weidu, to Iščetlijs
apškata uš pašča šihū nowehrojumu un literaturas studiju

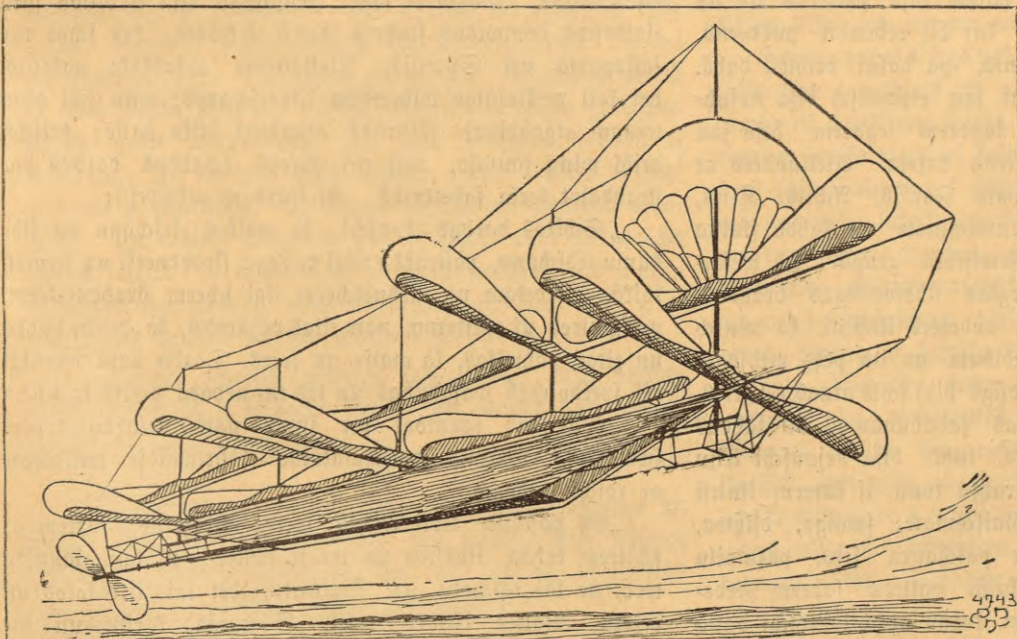
tam wehl muguras pušē gaisš teef plahnafs, kas islihdšinas
attal zaur to, ka gaisš garā mutuku rindā šaplūhšt attal
kopā. Weids, ka šhi pretestiba no kustoščā ķermena teef
paħršpehta, atkarajas no wina muguras pušes. Gešpaidi
wiš apmehrām ir famehrā ar aħtruma kwadratu. Wiš-

Zeplina gaisā ušbrauščhana 1908. g. 20. (7.) junijā.

pirms teef peemēts, ka ja plāns, bet fastindšis (stihws)
išplatijums kufas pa gaisu stahwus wirseēnā, tas padots
pirms dinamiškai pretestibai un beš tam wehl kaħdam ne-
gatiwam špedeenam zaur gaisa mutufeem muguras pušē.

Išplatijumi nu parasti nair weenadi, bet eeliħti. Gešh-
kuma grads un ihpaščiba (konkawi waj konwekš, t. i.
liħkums waj uš eelšču, waj aħru), tapat ari wina stah-
woklis atteezotees uš kusti-
bas wirseenu ir no koti
leela šwara, atteezotees uš
gaisa mašhinas neščanas
špeħju un stuhrejambu.
Wišpahr nemot gaisa pre-
testiba, kā jau aišrahdits,
studejama, nemot wehrā
kustofču ķermenu pretestibu
uhdeni, pee lam jaeewehro,
ka gaisa beesums famehrā
ar uhdeni ir taħdā pro-
porzijā, kā 1:800. Sawos
tahtafos apzerejumos

Inšeneera Šhrōdera išgudrotais jaunās sistemas angļu gaisa fugis.

pamata. Ja kaħds ķermenis pa gaisu teef kustinats, tad
zeķas šinama leeluma pretestiba, kas atkarajas no ķermena
weida, wina kustibas relatiwā aħtruma. Gaisa beršēšanās
pret pašču ķermeni ir zehlonis tahtafai pretestibai un beš

tijuma išdalās dinamiška pretestiba, apreħkina špeedeena
widus punktu, tahtaf energijas daudsumu, kas wajadšigs
preekšč aeroplana laiščanās, pee lam pašlaidrojumēem un
apreħkineem pešpraustas formulas un diagramas, kuras

Iščetlijs nu apškata, kā
uš kustoščā ķermena išpla-

tomehr ņe netaram dot. Tad winaņ apņtata gaiņa ņkruhwju roņbu. Ekņperimenti wiņpahr nemot peerahdijusĥi, ka tās, raugotees peĥz tam, kaĥda daņĥadiba ņtarp radiuma beņņumu, ir gandriĥs gluņĥi tas patš, kaņ kugu ņkruhw. Gruĥdeens ir proporzionals (ņamehrigs) ar ņpahru iņplatiĥumu un aĥtruma kwadratu un ņpeĥĥs grosas liĥds ar aĥtruma kubu. So leelals zaurmehrs, jo leelals patš par ņewi protams ņpeĥĥs. Leetprateĥs ņewiņĥi uņņwer ņtarpibu ņtarp gaiņa ņkruhwes un kugu ņkruhwes roņbu. Ćewehroĥot to, ka gaiņs weegli biĥdams, gaiņa ņkruhw driĥņi ween atradiņees no gaiņa tuņĥā telpā, zaur ko winas roņba kluĥņt arweenu maņaka (tadeĥt ka naw kur atņpertees). Tas ir par eemeņlu kotti daudņām neiņdewibam ar zekāmām ņkruhwem preekņĥ ņkruhwju libotajeem. Tadeĥt ņkruhwes eerihĥojot, par wiņām leetam janem wehrā, ka lai buĥtu nodroņĥinata ņwaigā gaiņa peepuņĥana. Dņiĥĥana pee gaiņa ņkruhwem paraņti neņaņneedi wairat par 40 mahrz. uņ ņirgu ņpeĥĥa. Taĥĥat ka kotti ņwarigs jaeweĥro weĥl kaĥds moments, proti, ņpeedeens widus punktā gaiņā tuņĥĥam iņplatiĥumam atronas wirs geometriņā widus punkta un, ka ņĥi ņtarpiba ir atkariga no lenka ņem kaĥda iņplatiĥums atronas atteezibā uņ kuņtibas wirņeenu. Laiņĥanās

maņĥinas ņtabilitate (notureņĥanās), uņ ko protams wiņņ atteezas, peenemama ka eepĥĥjama tikai tad, ja ņĥis lenkis un gaiņa preteņtibas grads ir konņtanti (negroņĥigi), ko newar peenemt. Profesori Breians un Willjams, druņĥin weĥlat peĥz wineem ari kapteins Ferbers, ir tomehr peerahdijusĥi, ka ņem ņinameem apņtahrĥeem aeroplans ari garuma wirņeena war buĥt peeteekofĥi ņtabils. Ćĥis punkts tā tad itin dabigi praņa tās wiņruĥpigatās ņudijas; ņinatniņkos pamatus, atteezotees uņ to, naw eepĥĥjams wiņeem ņaprotami pahrrunat un iņņĥaidrot. Laiņĥanās maņĥinas iņtureņĥanās taĥda, ka nemitigā preteņtiba preekņĥ-puņe luĥko kawet winas kuņtibu, liĥds ka meĥr beidsot draud breefmas no kriteena un ari ņmaguma ņpeĥĥa eepaidš preekņĥpuņi welt uņ leju. Ja maņĥina ir ņtabila, tad preteņtibat ņwara ņatopojumu wajag taiņni wirņeena iņliĥdņinat. Ja laiņĥanās maņĥinas aĥtrums maņĥinajas, ta ņliĥgs uņ leju, eeguĥs kinetiņto energiĥu un ņaudes potenziālo energiĥu. Aĥtrumam peenemotees, noteek preteĥais. Ćĥaĥda energiĥas formu iņmaina ir par zĥloni pee aeroplana ņwahrņtiņĥanās, ja tas naw ņtabils un ņĥaĥda ņwahrņtiņĥanās ar fotograņĥijas palihdņibu pamatigi iņņinata.

Melontas ņala.

Maĥtotnes aina no L. Hellenbacha.

(Turpinajums.)

Peĥz ņtundam iņĥetrām darbs bija padarits un nu gaĥja atpaņat uņ leelo aleju, kur bij eebaudit pusdeenu. Apmetās pa dakai ņem ņargjumta, pa dakai briĥwā dabā. Ćĥdeens, kura pagatawofĥanai jau eepreekņĥ bija noņuņtitas daņĥas weņtaleenes ar kaĥdeem ņeĥneem, bija jau gataws. Ćĥdeenam ņeĥoĥa melna kaņeja. Melĥanders ar Musarionu, ekņpedizĥjas wadonis Ćanijs, Aĥils, Klis, Agatons, kaĥda intereņanta tumņĥmate un kaĥda ņkaiņta gaiņĥmate bija apmetuņĥees ņewiņĥtā grupā. Ja weņtaleenu drehbes nebuĥtu no weeglas ņiĥdweidigas draĥnas, tad Melĥanders weegli waretu nodotees iluņĥjai, ka winaņ ar kundņem kalnos bijis uņ medibam un nu peĥz medibam ņĥe eebrokaņto, wiņmas tamlihdņigs bija ņĥis ainas eepaidš. Ćiropā tikai nebuĥtu bijuņĥas ņadabunamas 50 taĥdas medineezes! Triĥas weņtaleenes, luĥt, bija nejauņĥi triĥu kraĥņu tonu reprezentantes. Kraĥņu tonu, is kureem iņnirņi zilweņa meeņas baltums. Gaiņĥmate, ņwaiga, dņiĥwa, wideja leeluma paraĥdiba ar paņĥauru ņeju, paņmailu ņĥodu, kotti ņkaiņtu muti un ņkaiņti balteem ņobeem peede-reja roņa kraĥĥai. Tumņĥmatet, kuras apņĥilbinofĥi baltā aĥdas kraĥĥa iņnira is ņkaiņti dņeltenās pamatkraĥĥas, bija eeliĥkans deguns, melnas ugunigas azis un gauņĥi garas uņazis; wina bija wideja, driĥņat pamasa auguma un pilniga. Musarionai bija reti uņeĥamā is ņila iņnirofĥā baltā kraĥĥa, nokraĥĥa, kaĥdu Melĥanders ņawā uņbudinajumu un peedņiĥwojumumu pilnā dņiĥwē bija ņastapis tikai nedaudšos

ekņemplaros. Gandriĥs puņet weņtaleenu bija is oliwu ņatā iņnirofĥā deenwidus ņlahwu baltā nokraĥĥa, kaņ ņĥur tur ņastopama ari Spanijā. Melĥanders apluĥtoĥa galanto, bet kotti peeklahjigo wiĥreeĥĥu iņtureņĥanos; wiņa ņĥi aina winam atgaĥdinaja iĥņtenibā atpuĥtas laiku ballē; taņĥĥu driĥņ wina jautaja, waj ari Ćiropā ņĥaĥdus darbus paņtraĥdajot leelā ņabeedribā. Melĥanders atbildeja:

„Ćĥitos darbus iĥpaņĥi, ka malkas zirĥĥanu un liĥdumu liĥĥĥanu, paņtraĥdā tikai nabaga ņtraĥdneekti un ņeemas laikā. Nedeĥam un meĥneņĥeem ilgi ņĥeem ņtraĥdneektem, neņkatotees uņ aukņtumu, naw zitas pajumtes, ka deĥku buĥda un zitas pahrtikas, ka maiņe un ņeers. Darbu dara weenigi ais ņpeedoņĥas wajadņibas un tas tur nedara preeka ka ņĥe.“

„Waj tad jaunibai pee jums naw nekahdu kopeju ņweĥtku?“ wajzaja gaiņĥmatainā ņaĥrtwaidņe weņtaleene ar roņĥu luĥpam

„Ćs paņiĥņtu tikai weena weida ņweĥtkus, kureem ar ņĥiteem kaĥda liĥdņiba un tee ir balles: uņ tām jaunibu wed, ne lai raņĥotu un ņtraĥdatu, bet lai iņtraĥotos un deĥotu. Balles iņriĥto nakti. Sleĥgtās, karņtu un ņamattatu gaiņu pilditās telpās, deĥo zauru nakti no wafara krehņlas liĥds riĥta gaiņmai. Weņeliba zeekņ. Ćeeweetes maņās kurpites un ņĥaurās drehbēs tā eekņnaugtas, ka trauzeta teek aņnu zirkulazija un atgabas pat nahwes ga-dijumi. Ćaaukņņĥanās un plauņĥu ņlimibas nereti taĥdas pahrmehrigas deĥoņĥanas ņeņas.“

„Kā gan eespehjamš,“ faziija Fanijs, „ka wezati ta ne-
novehrsch?“

„Stukes, wismas labato aprindu, zauru gadu, wifu
deenu stingri usrauga, tura kā aif atflehgas, winaš wih-
reeschus gan reds, bet tām naw isdewibas ar teem fawwatigt
fatiltees. Saprotami, ka famehrigai brihwibai waldot
winaš ballē pahrkahpi jehgas robeschas. Tā ka nu wehl
fkaištātās un patihklamātās stukes wiswairaf usluhgātās
dejotajas, tad fawu lomu tur ari spehlē wezatu godlahriba
un lepnums. Wezati jau fawā finā ari pašchi ir upuris,
jo wini speesti buht klahst, teem jawahrgst lihds, jagarlatkojā,
jakaujas ar meegu un nebuhtu wini atkal klahst, tad tas
kattetu winaš lolojumu labai flawai.“

„Sawadi! Mehš dejojā gandrīhš ikdeenas, bet wifu
nakti dejoj tas mani gan newaretu intereset,“ domaja
westaleene.

Taisni tapehš, ka jums itwakarus ispreeza, kas mums
teatros, ballēs, konzertos tikai retumis, juhs ari eeturat
mehru.“

„Waj wihreeschi pee jums teef tāpat audseti tā fluki?“
gaischmatainā westaleene eewatjazās.

„Tas gan ne. Ja neeewehro strahdneeku schkiru, turat
jau agrat jafahl meklet darbs, war fazit, ka sehnu audsi-
nashana ir laba. Widojo schkiru wezati suhta fawus
behrnus atklatātās skolās, tur wini eepasihstas neween ar
finatnes pamatmahzibam, bet ari dabun eeflatitees dshiwē,
pee kam nu gan ari tā peedewu peefawinas ari daschus
netikumus un ne wifai smalkas dshiwes maneerēs. Tikai
augstāto schkiru sehni atkal teef tā fatot aif atflehgas
audsinati. Wini gan eemahzās walodas un peefawinas
smalkas dshiwes formas, bet par to wini ari tiklab kā nefa
nesina, wimeem truhst neween kreetnu sinaschanu, bet ari
peeteefoschas gara isglihtibas un prahta attihstibas un tā
ka wini weenu pusgadu parasti pawada pa deenu guledami
un pa nakti rotakadamees un otru pusgadu eedami us
medibam, tad wehlatō gadu lektira winaš wairs nespehi
west pee pašchatinaš, bet winaš drihsat tik uspuhšch eedo-
mibu. Un tomehr Melontā wisnoderigati wehl buhtu scho
schkiru lozekti, jo tā ka wini smalkati fatiksmē, tad muhsu
ekspedizija waj weenigi wini neeeneestu nefastanu. Ari wini
drihsat ues upurus preeksch idealeem mehrkeem.“

„D, mehš nezeestu nekahdu trauzejumu! Tu, leetas,
nemas nesini, ka tu schodeen stahwi sem manas pawehles?“
Musariona faziija smaididama.

„Kā tā?“

„Katrai sahlei un katrai grupai ir teefba, pretigu un
nepatihkamu elementu us ihfatu waj ilgatu laiku isflehgt
waj nu us kahdas fuhdsibas jeb waj ari us tā fauktās
„septinu teefas“ pašchas inziatiwes pamata.“

„Kas ta tahda par „septinu teefu“?“

„Sofrons temi flikti mahzijiš. Septinu teefa fastahw
no ikweenas sahles waj darba grupas feschēem „wezakeem“
un winaš galwas. Un tā ka mums sche nu naw neweenas
sahles ne pawahwigas darba grupas, mums westaleenem
turpretim ir patriarchu teefbas, tad wezātās feschas westa-

leenes manā wadibā preeksch „galantās deenas“ fastahda
teefu, kuras lehmmumu wairs newar pahrfuhdsjet.“

„Un us to tad juhs mani waretu noteefat?“ Aleksanders
waizaja smeedamees.

„Us isflehgshanu.“

„Bet kad es waj kahds zits nepadotos?“

„Ta buhtu muhsu fabeedribas pamata likumu aifstahr-
schana, tahdu noseedsneeku no Melontas isflehgtu.“

„Tā! Waj tad juhs winaš gribetu juhā mešt?“

„To gan ne, bet winaš wajadsetu eet us Dianas salu
un tur tik ilgi palikt, kamehr winaš fuhdsjetaji un teefneschi
ar to neislihdsinatōs un neatwestu atpafat.“

„Es to pateest atrodu jauki!“ Aleksanders issauzās.

„Es nesaprotu, ka tu par to brihnees. Ikweenš taf
war darit, kas winaš tihst, tikai zitus winaš nedrihsst
trauzet. Dara winaš to, tad winaš pelna, ka winaš
isflehds!“

„Sinams! Ja es peemehrām sawai kaimineeni dotu
butschu, tad juhs par to mani waretu suhtit prom us
mahju?“

„Waretum, un ja winaš waj zits kahds fuhdsjetu, tad
mums tas ari buhtu jadara.“

„Tew nu gan tas nenahktu prahtā!“ gaischmate sme-
damās issauzās. „Prahtā nahktu sinams, bet es tahdas
eedomas nekad neiswestu! Kas tad ir butschā, kas laupita?
Nekas wairaf, tā peefahrschanās. — Tuwofchanās peewilzigam
radijumam bes schaubam kairinoscha, tikai winaš nedrihsst
aptumshot pašchapstau, ka zaur to radees pretigums. Ne-
baschijees! Es fawā dshiwē wehl nekad neefmu neweenu
butschu laupijiš, ari ne ubagojiš; tikai kad winaš
paščhas no sewis nahst, kad winaš fawstarpejas peewilzibas
kiblas, tikai tad winaš wehrtiba.“

Sautrā faruna bija pehlschāni japahrtrauz, jo pa atpuhtas
latku bija samahzees un usnahziš pehrkons. Sem aiffargu
junta tik daudseem nebija telpu. Un tā ka pehš Aleksandera
domam, neflatotees us koleem, tik daudš zilwekeem zeeschi
kopā fappeeduschamees pehrkona negaišā nebija wifai drofchi,
tad nospreeda labat dotees mahjup. Lai westaleenes kurmehr
pret leetu buhtu fargatas, tad fagudroja taisst winaš no lapam
aiffargus. Schini noluhkā falika blakus weenu otri un
tad atkal schlehrscham wirsū weenu otri blakus platas koka
lapas, fapina ar kahrklu kluhdsinu waj tihstenaju augu pa-
lihdsibu. Schahdu lapu garnituru apwija ap kaku un
gurneem, lai westaleenes tā jel daudš mas pret leetus
fischanos buhtu fargatas. Westaleenes, tā isrotatas, is-
fstatijās tihri pehš meschonigajām polinesietem. Bet nekās,
ari tā winaš bija wifai peewilzigas un Aleksanders, patei-
zotees winaš fantastiskajam kostimam, jutās tihri waj baleta
dejotaju pulkā. Schahdu ilusiju stipri weizinaja jaunawu
jautriba.

Gahjeens sahla kustetees. Jaunakee gahja papreekschu,
wezakee eepafatis, wispehdigi Aleksanders ar Musarionu un
ekspedizijas wadonis Fanijs.

Pusjekā leetus sahla gahst straumem. Neilga ilgi,
Musarionai pee kaku pahrtuhka no lapam fagatawotais
leetus aiffargs. Musariona palika eepafat, lai islabotu

aiffargu. Alekanders winai, zik fpehja, palihdseja. Bija jafadabon kahdu fahrlla rihfitti. Kamehr winau fametleja, Musariona bija gluschi ismirkufe. Plahnais uswalks pawifam bija peekahwees pee winas meefas. Alekanders newareja atturetees Musarionai kuffnam neisteizis:

„Tu esi skaita, Musarion, nekahda fantastija to newaretu isdomat!“

„Tu domā? Es pateek nesinu kapehž un lam!“

„To es tew gan waretu pateikt. Bilweta parahdiba ir atkariga no tehlojofchā spehka un tehla materijas. Pirmejis ir tawš nopelns un otris pa galwenai datat tawu sentfchu; zilweks war tika tahds parahditees, kahds winsch ir un tā winam to lihdselki atkauj. Ka tew tas naw pilnigi skaidri to es saprotu. Bet ka tu nesini, lam skaitums noder to es noscheļoju. Skaitums ir peewilkschanas spehks un tapehž lihdselkis, otru darit laimigu un pascham kkuht laimigam, jo war fetot fawat firds bolfi un weegli peewilkt un laimigu darit fawas iswehles preekschmetu.“

„Peewilkschana warbuht ir weeglaka, iswehle bet — ta top apgruhtinata! Es mihlestibai neustizos!“

To teitdama Musariona aisschmauza un peegahja pee ziteem. Alekanders palika domās nogrimis. Winam bija jaatfihst, ka westaleene wifu pahrwarofcha un winau faistijufe. Bes Musarionas wifu uswarofchā skaituma Alekanderu Musarionai wehl tuwinaja kahds zits eemeßs.

Alekanderam bija gadijuma deesgan, lai pamanitu wina jaunekka mihlestibu us Aglaju, kuru pehdeja laiwu braukumā bija panehmufe lihds un ko Alekanders pats ar fawam azim neredseja to winsch dabuja finat no kahdas wina wezuma klases feewifchkas galwas, peemihligās Grafmijas, farunas. Grafmija bija wehl arween fauzama par skaitu. Wina bija Achila mahte. Kad nu Achils bija 18 gadus wezs tapis un tā tad fasnedeßs to wezuma robeschu, kur tika usnemts tehwu schkirā, tad prahtoja farihhtot pastaigafchanos us eseru, fewifchki wehl tapehž, ka Alekanders wehl nebija brauzis pahri eseram un tā tad wehl ari nebija redsejis melonteeschu lepnumu — dahrsu, kura atradās winau no Giropas, Braslijas un Sabedribas falam lihdsatwesto stahdu representanti. Par scho brauzeenu wairakahrt gudroja un tāpat wairakahrt winsch ispalika ais nelabwehliga laika un ziteem eemeßleem. — Weidsot pastaigafchanās tomehr notika. Bes Musarionas, Aglajas un Alekandera pee pastaigafchanās nehma dalibu Achils, kas fawā jaunajā godā un stahwofli jutās pahrlaimigs, wina wezaki — Grafmija un Megafs, kurfch pehdjois bija tihri nipris weztehws. Ka Achils Aglajā eemihlejees un ka pehdeja pret scho mihlestibu nebija weenaldfiga, to Alekanders jau ilgi finaja. Dahrsā koku pawehni diwatā pastaigajotees pahri tā weens no otra atahlinajās, lai waretu tā farunatees, ka ziti to nedfird. Aglaja ar Achilu fotoja pa preekschu. Wineem fefoja Musariona ar Megafu un pehž teem Alekanders ar Grafmiju.

Pats par fewi saprotams, ka Grafmijas un Alekandera farunas preekschmets bija jaunais tehws, Grafmijas kreetnais dehs Achils. Sarunā Alekanders dfrdeja par Achila aigrahbjofcho ustizibu un mihlestibu, ko tas jau kā sehns bija

fajutis pret Aglaju. Winai ari buhtu wajadsejis buht waj gluschi bes firds, lai nefajustu lihdsjeetibu ar zehlo jaunekli. Winai ari nebuhtu wajadsejis buht ne Melontas kachanteenei, lai tai buhtu peewilziga jaunā skaitā wihreefcha winas godinafchana un wina jaunā mihlestiba. Un Alekanderam likās, ka Achils fawas ustizgās mihlestibas algu no Aglajas paschapsfinigā tizibā fagaibitu wehl eepreeksch atgreeschanās us Melontu. Likās ari, ka Aglaja winam us to dewufe drofchu isredfi. Alekanders bija tik nesinā, waj winam par fawu laimi bija japateizas kahdam Aglajas wahjam azumirklim waj Achila jaunumam, jo, kamehr kahds jauneklis Melontā nebija 18 gadi wezs, winsch nestatotees us ta agro attihstibu fltā semē mihlestibas realistiskā nosihmē bija ahrpus eeguhstamibas robescham.

Wifs tas, saprotams, leelā mehrā weizinaja Alekandera un Musarionas fawstarpeju tuwofchanos, lai gan weens us otru wehl skatjās ar neustizibu; wina schaubjās par wina ustizibu un mihlestibas dftumu un winsch winau wispahri tureja par aufstu radijumu.

Ekspedizija beidsot bija nonakufe mahjās. Un lai gan faule pehž pagahjuscha leetus fawu nosufknafchanas un fldischanas darbu jau bija eefakufe, tad tomehr wif ekpedizijas dalibneeki bija preezigi, ka atkal bija sem jumta. Pehž pabeigta darba un bagatas kustefchanās zitās drahnās juhtas diwakahrt patihkami. Wif preezjās us wakarimam. Wezafais ekpedizijas lojeklis bet ilgajā stahwet Musarionai pretim un, ja eefehjams, eefatitees noslehpumainās meitenes juhtu walstibā.

XII.

M i h l a s w i l n i.

Wakarinas pagahja parastā kahrtā, tikai Aglaja fajuta preeku, fawu laiminu masleet pakirzinot.

„Tad, kā leekas, tu par Musarionu tomehr wairak interesejees nekā atfihstees!“ Aglaja fajija pagreesufes us Alekanderu.

„Atfihstos tew to lapraht, ka winai peemihht burwigums, kas naw nemas wahrdeem issakams.“

„Redfi nu, ka man bija tafsniiba, fatot, ka Musarionai neweens newar pretim atturetees.“

„Sa, tew bija tafsniiba, tatschu ari man naw netafsniiba. Wina ir poetiska, apburofcha parahdiba, bet wina ir aufsta un bes firds, wismas tai finā, kā mehš to saprotam; es stahwu winas preekschā to apbrihnodams kā kahdas pahrdabifkas buhtes un ne kā feeweetes preekschā, turpretim tew katrs flats, katrs dwaščas wilzeens isstaro eefahrojumu feeweeti.“

„Un es tew fatu, ka mihlestiba winau gan par feeweeti padaris! Musariona ir dftakas dabas feeweete: winai truhsti jautribas, kas gandrihs wifam manām mahsam; tatschu jo geuhfaki dftas juhtas few zetu lausch, jo spehzigati winas usleefmo un jo drofchaka winau pastahwiba. Tu ari nedrihtsti aismirft, ka tu wehl neka neef darijis, lai eeguhstu winas firdi. Tu winai tik israhdi fawas pahratās sinafchanas, fawu juhtu pasauli tu turpreti winai neatdari, tu winai tapehž islikfees tikpat aufstis kā wina

tew. Suhsu atšahagniskajos Ģiropas apstahklos war buht atgadaš, ka feeweete par wari eeguht wihtreesča mihlestibu, turpreti pee mums Melontā wihtreesča weenaldfibā feeweetes juhtu kustibas kaps."

"Tu maldees! Musariona mani naw ne ar weenu ftatu, ne ar weenu wahrdu eedroščinajufe, bet gan glušči otradi, wina iswairijufēs no katra mehginajuma tai tuwotees. Tikat pehz leelās sehdes wina man masleet wairaf parahda lihdsjuhtibas. Bet waj fini, tawa fleeziba, muhsu firdis faisit, gan dara godu tawat draudšibat, bet manai wihtre lepnibat ta lauru newij."

"Kā tā? Waj tu tapehz efi nekaislaks, neefi wairs tik gudrs, ja tu Musarionu atrodi ftalstu, dari winau laimigu jeb zaur winau pats topi laimigs?"

"Negrosas jau ap to, waj es pee tam ko mantoju waj ne; tawa dšihšanās tikai man peerahda, ka tu tam nepeelezi nekahdas wehtibas, waj es tevi waj zitu mihletu."

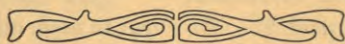
"War buht, ka pee jums feeweetes zitadi domā un juht, jo ar weena wihtreesča mihlestibas saudejumu tam wisa winau ekfstenze apdraudeta waj pat mihlas baida isgaisufe. Pee mums tas tā naw; es taš tevi nesaudeju, es jau tevi katra deenu redsešču, un kad gadijums muhs kahdreis fawestu kopā un usmodinatu mihlas atmiņas, tad jau nebuhtu nekahdu šeherešču, kas muhs kawetu, nodotees muhsu juhtam, pats par fewi saprotams, ja juhtas wehl buhtu abpusejas, jo ja winaš tikai wairs weenam buhtu, tad otram buhtu bijis janēs upuris, ko taš neweens no mums, ne es, ne tu no otra nepraftu un ari pašči tahda upura nenestu. Mehš efam kopeji pawadijufči laimigas stundas, bet waj tew winaš buhs ar fawu jeb waj man ar fawu

muhsča nebrihwibu famakfat? Seb waj tu domā, ka Musariona tew swehrēs muhsčigu uftizibu waj tahdu swehrastu no tewis prašis? Sinams ne! Wina to fina ihti labi, ka tahds folijums ir waj nu leeks jeb waj ari nepanesama nasta. Es nesinu, waj tew isdofees Musarionas firdi eemantot, bet to es gan sinu, ka, ja tew ari laimetos winau eeguht, tu man tadeht buhtē tik pat mihšč un wehtigs tā tagad."

"Tu efi faprahtigatā feeweete, kahdu es jeb kad efmu fastapis!" Aleksanders issauzās. Aglaja patlaban zehlās augščam. — Buhtu Aleksanders fawu fakaru ar Aglaju labati pahrdomajis, tad winaš buhtu izis masaf pahrsiegtis.

Ģiropā mihlestiba fadšihwē parahdas trijos galwenos weidos: laulibā, prostituzijā un pahrejoščos fakaros, kas fwahrstas starp laulibu un prostituziju. Laulibu warbuht waretu peelihdšinat Melontas westaleemu pirmi mihlestibai, prostituzijas Melontā nebija, turpreti tā kas, kā Ģiropā, tur wairaf waj masaf atkarigas feeweeschu buhtes, kā guvernantes, kambara jumprawas, strahdneezes, un koti dauds galantu kundšiču feko fawām firds juhtam, bija ari Melontā. Weena starpiba bet ari pastahweja ščai finā un ta, luhl, bija ta, ka Ģiropā ščis feeweetes nef upurus un winau tapehz teešba ari fawufahrt upurus praft un uftahdit nofajijumus. Melontā turpreti neweens upuru nenef un tapehz winau ari neprafa. Ģiropā fakari aif ilgu pahrafa apmeerinajuma pahreet weenaldfibā, un spaidu stahwoflim peeweenojotees daudsreis reebjumā un eenaidā; Melontā turpreti waldbija tikai pastahwiga fimpattija, par zitu, pahrejo wajadseja gadijumam gahdat, jo teešbu ščai finā nekahdu weenam uf otru nebija.

(Turpmat wehl.)

Ko wina domaja un ko winaš teiza.

No Paoloas Lombroso.

Marija stahweja pee dšelszeka stazijas un gaidija uf wilzeenu, kuram dasčhās minutēs wajadseja pahrwest winaš laulato draugu.

Zif gara winai bija islikufēs šči nedeka pa winau prombuhsčanas laiku! Masleet baitu, masleet greisfirdibas, masleet sentimentaltates bija arween un arween eespeedees winaš garā, zaur ko atkal fwaigata kkuwa winaš mihlestiba.

Winai bija bailēs pa nakti weenai ar kalponi gulet dšihwofli un pehz tam, kad wina wifus faktus bija ar swezi wehl reis zaurfkatijufe, ta eelehza gultā un apšedsa galwu. Bet wehl eemeegot tai mahzās wirfū norisfinaščanās par kahdu sinu, ko ta preešč nedekam kahdā awiše bija lafjufe, ka diwas mahjā palikufčas feeweetes abas kkuwufčas no galinatas, kamehr wihts atradees seščus kilometrus atstatu pilns baitu pa telefonu wifai ščai afmainai tragedijai fekodams. Pehz tam pilna ščaubu un ilgu winau pahrdomaja, ko gan winaš ščai ozumirfti waretu darii. — Waj winaš domaja par to, waj winaš bija winaš deht ruhpes, waj winaš ilgozās driht pee winaš atgreestees?

Waj winaš tika no greisfirdibas dšekona mozits, issinat ko wina weena te dara? D, deemschehl ne! Zif koti wina ari newehlejās, bet nekad winaš nebija apwaizajees fawās wehtules: Ko tu tiki redsejufe? Ko tu darii? Waj tu tiki isgahjufe? Un wina jutās masleet pasemota, ka winaš uf tās tik absoluti droščs bija, ka winaš nesajuta krahsčnumu eefč ta, ka wina tam peeder.

No šchim greisfirdibas juhtam wina nemanot pahrgahja faldās atmiņas. Wina domaja par to maigumu, kahdu tee pahrdšihwoja kā lihgawaini, par wehtulem, ko tee iddeenās weens otram fuhtija (par abeem kopā tee bija ap peefimti farakstijufči), un wina domaja par magnetisko fluidumu. Kad winaš toreis lafja awišt un wina to intenšwi usluhkoja ar wehlejumos, winaš waretu tai blakam apsehstees, tad winaš paklaušja winaš eespaidu sojusdams . . . tagad turpretim, kad wina ščo mehginajumu darija, winaš teiza: „Waj tu, mihkā, wehlees awišt lafjt? Es tewim tuhlin to došču.“

Kamehr pa winau prombuhsčanas laiku wina wifas

ſchis fajubſmas pahrdſihwoja, wina weenmehr preeſch ta bija ſtrahdajufe. Wina bija grihdu maſgajufe un logus tihrijufe un rakſtamgaldu un grahmataſkapi kahrtibâ ſaweduſe. Wiſas nejautâs, neeſeetâs grahmataſs bija ſalittas augſchâ, ſkaiſtee eefehjumi turpretim bija uſ apatſchu norweetoti un rakſtamgaldu gresnoja tahds daudſums puſu, kâ kahdu maſu altari.

Un tagad wina to gaidija ſcheit, kâ wina to kâ lihgawa bija gaidijufe, kad winſch pa Seemas ſwehtkeem waj Leeldeenam atnahja un ſchis kahrtibuhtnes azumirkliſs bija weenumehr wiſſſaiſtakais, jo wina turpmaſâ kopâ buhſchana tika arweenu no aiſzetofſchanas domam trauzeta.

Behdigi wilzeens ſwilpdams un krahtdams peenahf. Wehl ar azim wina melle wagonus un te jau pehlſchmi — winſch atrodas blakus tai.

„Labdeen, ſerſnii.“

Tik labpraht wina buhtu to ſkubſtijufe, bet winſch fajija, ka winſch buhſchot melns no ſmeedreem un putekſkeem un winaſ ſkaiſtâs, baltâs drehbes palikſchot netihraſ. Tas bija koti pareiſi. Wini iſgahja kopâ no platformas un eekahpa kahdos ratos.

Wina labpraht buhtu klawſijufeſ, ka winſch teiſs: „Zit tas ir labi no tewiſ, ka tu manis ſagaidiji!“ bet tatſchu winſch tikaſ peefihmeja: „Gaidi tikaſ kahdu azumirkli, es grihu paraudſit waj ir wiſas pakas,“ un winſch ſaſkaita daſchadus gabaluſ.

Wina labpraht buhtu diſrejuſe: „Zit daudſreis es par tewi, mihta, maſâ eſmu domajis un zit koti man ir hijis ſchehl tewi weenu atſtaht!“ turpretim winſch ſaka: „Kas par karſtumu! Tu wari laimiga ſauktees, mihtais behrns, ka tu wareji meerigi mahjâ palitt, jo ir pateef nepanefami tahdâ waſaras ſutonâ, putekkoſ un karſtumâ zetot.“

Wina fajija: „Tâ tad tu eſt apmeerinats atkal mahjâ buhdams?“

„D, protams, un par wiſam leetam tuhliſt auſſtâ wannâ eet.“

„Waj tu dabuji wiſas manas wehſtules?“ (ſchajâs wehſtulêſ wina deenu pa deenai wiſu ſawu fajuhju, ſchauſmu un maiguma daſchadibaſs bija aprakſtijufe), tatſchu kur buhtu jaſaka: „Mihta maſâ, waj tew nakti nebija baileſ? Waj tu nedomaji par mani?“ u. t. t., winſch atbildeja: „Ja, wiſas eſmu ſanehmis un iſlaſjis un tas nemaſ nebija tit neezigi! Bet mans mihlulit, kaſ tee par neekeem nakti

haktotees un neguleſ! Ir taſ wajadſigs, ka tu mahzees ſewi ſawaldit, jo tagad tu eſt kundſe!“

Wini uſkaha pa trepem un eegahja diſhwolli. Winſch eet ſawâ darbibaſtâ un wina paleef uſ ſleegſchâ ſtahwot, lai redſetu kahds winam buhſ eefpaidſ, atrodot wiſu tit tihri un glihti eerihkoti.

„Kas ta par terperina ſmaſu! Un mans Deens, zit daudſ ir puſu! Bet es neka wairſ neatrodu — kur ir mans rakſis par ſimiju, to es ſcheit atſtahtu ar kahdu ſihmejumu? Zit dihwainas juhſ tatſchu eſat ſeeweetes, kad juhſ kahrtibu gribeet ſaweſt!“

Winſch eet maſajâ maſgajamiſtabâ, kamehr wina kâ ſaberſta gaida pee loga un ar puhlem ſawalda aſaras.

Waj ſchi bija ar tahdam ilgam gaiditâ pahrnahſſchana?

„Mihlit, waj newari man dabut bahrdas naſi? Atrodas maſajâ ſchemodamâ.“

Wina eet wehl reiſ pee ſchemodana, kur wiſdaſchadakaſ leetas modina tâs intereſſ.

Kahdâ ſuhri ta atrod ſawas wehſtules labi ſakahrtotas un ſaſeetas un tur ir ari ſarſanaſ ſihds, kuru ta ſcheit nekur newareja atraſt un grahmata, kuru ta preeſch kahdeem trijeem mehneſcheem tit koti gribeja laſt.

Gluschi aiſkuſtinata wina ſteidſas maſgajamâ iſtabâ.

„D, mans mihtais, zit tu eſt labſ! Tu eſt par ſarſano ſihdu un grahmatu domajis, kaut gan es tewim neka netiku fajijufe!“

„Naw nekahds brihnumſ! Simtam reiſchu tu man tiki fajijufe, ka tu ſawu darbu beſ ſihda newarot nobeigt. Tad ihſt pirms ſawas pahrzetofſchanas es nehmu kahdu muſturi; mekleju un dabuju.“

„Un ari grahmatu! Zit tas ir ſkaiſti no tewiſ, ka tu par to neeſt aiſmirſſiſ! Nahz, lai es dohu tewim ſkubſtu...“

Tatſchu lai ſazitu: „ſcheit es eſmu, mans mihlulit,“

tikaſ teiz: „Waj tad tu neredſi, ka man bahrdâ janodſen.“

„Bet tu taſ mani mihli, dahrgateſ, waj ne? Tu par mani tit domajis?“

„Waj tu azumirkli, weenu weenigu azumirkli par to eſt ſchaubijufeſ? Tas naw tewiſ ne manis zeenigs! Tu eſt mans azuraugs, mana weenigâ mihta!“ Tâ winam waja-djeja atbildet, bet winſch runâ gluschi weenaldfigi: „Tagad, mihlit, naw nekahdas mulkibaſs japtahpa. Paraugees taſ reiſ, waj aſaids ir gataws, iſſalziſ eſmu kâ wilks.“

Tuff. Sarga.

Miglainâ wakarâ.

Kam tit ſehri ſtabulejt
Miglainâ wakarâ?
Man nobira aſarinaſ
Miglainâ wakarâ . . .

— Sehra mana ſtabulite,
Selta ſaule tumſu breen; —
Mihta raſa nobradata,
Selta ſaule tumſu breen . . .

Kam tu trihzi dſeedadams
Miglainâ wakarâ? —
Man trihjeja dwehſelite
Miglainâ wakarâ . . .

— Sehehla mana dſeedaſchana,
Selta ſaule tumſu breen; —
Miglainâ wakarâ
Selta ſaule tumſu breen . . .

Kahrliſ Kruhja.

Apfkats.

I. wišpahreja lopkopju fapulze*).

II.

Weterinarahrstis Peteršons runaja par mahjlopu aklimatisaziju, par wiau peeradinašchanu pee weetejeem apstahkēem, tad tee eewesti no ahrsemem. Ugrak lopkopiba bija semkopim tikai neišbehgams kaunums, jo lopus tureja weentigi mehflu labad un no teem nezereja nekahdu pelau eeguht. Bet semkopibas sinatnei attihstotees šahla pamehginat ari no lopeem eeguht kahdu leeku labumu, un Baltijas leelgruntneeki eeweda daschadas ahrsemju fugas, bet pehdejā laikā tikai farkanās angelneetes un melni raibās rihtfriseetes. Tagad geuhti atrast kahdu gowi, kurai nebuhtu peejauktas ahrsemju affinis. Tā ka lopkopiba wehl nebija neko attihstijuses un rahšas bija maš ispehtitas, tad leelgruntneeki istehreja daudš kapitala, lihds kam nahja pee atihšchanas, ka neder eewest kaut kuru rahšu, bet ka eewedamā rahša janem no tahdeem apgabaleem, kureem klimats zil nezil lihdsinajas Baltijas klimatam. Buhtu peem. leela aplamiba muhšu klajumos eewest kalnaju lopus, tā peem. no Simmentales. Kaut kura rahša pahrwesta zitos apstahkēos rauga peemehrotees jaunajeem apstahkēem, kas sinams us reiš newar notikt, kapehž ari jauneewestee lopi pa leelai dakai flimo. Lopus wajaga eewest tahdā wezumā, kad tee jau peeaugušchi, bet wehl naw saudejušchi peemehrošchanās spehju, tā tad 1—1½ gadu wezumā. Melahgu eespaidu us lopu ari atstahji, kad tee warbuht no stakka tureschanas nahš us ganibam waj ari zitadām ganibam, nekā wiau dšimtenē bija. Rihtfrischu lopi apradušchi tahdās leknās ganibās, kahdas mums naw un tapehž buhtu nepareiši šchos lopus eewest. Daudš derigakt eeweschanaš ir Angelnas lopi, jo tureenes ganibas naw nekahdas leknās, zil nezil lihdsinajās muhšejām; bes tam šchi luga ir radneeziga tā fauktai Liwonijas rahšai, kura pee mums kahdreis bija waldoschā. Ari tagad Baltijā Angelnas lopi fastopami daudš leelakā fkaitā, nekā jebkura zita rahša.

Ar šcho preekšlasišjumu nu eesahkās garas un ašas debates par fugu jautajumu, pee kam bija nomanami diwejadi wiršeni: weeni aistahweja weetejos lopus waj wišmas wiau mašijumus ar ahrsemju, tapehž ka šchee esot raschigakt nekā tihru fugu lopi. Bredes fgs no Westenas peeweda, ka Angelnas fuga dewuse 5400 mahrzinas peena ar 3,99 proz. tauku satura, kamehr krustojums 6051 mahrz. ar 4,23 proz. tauku satura. Tahlak norahdija, ka tagadejās ahrsemju rahšas ari tatschu kahdreis isaudsinatas no weetejam rahsam un mehš to waram tāpat darit. Tā ka fugu (kultiwetee) lopi drihs iswehršchas, tad wajaga wišpirms gahdat par labaku lopu barošchanu un tikai tad kertees pee fugu jautajuma isšchiršchanas. Weetejās gowis dodot famehrā wairak un taukaka peena, winas to rascho ari lehtati. Gimana kungs norahdija, ka ari šweedri sawu kreetno fugu naw isoudsinajušchi no weetejeem ween; bet tagad wini tikušchi tik tahlu, ka wini pat holandeetes netura par wa-

jadšgu eewest, tapehž ka tās tagad naw pahrakas par pašču šweedru rahšu. Ja pee mums mašgruntneekem ar angelneetem neweizas, tad tas isstaidrojotees zaur to, ka muišchas labpraht nepahrdodot sawus labakos tekus, bet tikai brahkus, un tad jau šaprotams, ka no brahka nekā daudš laba newar fagaidit. Wajaga uslabot ari lopu barošchanu, bet tad ari kertees pee krustošchanas ar Angelnas bukkeem. — Weetejā rahša naw pawšam pee malas atšumjama, to wajaga iskopt zaur šapratigu islaš. Pee rahšas uslabošchanas ir nepeezeeschami wajadšigas kontroles beedribas un zilts grahmatu weščana.

Muhšu peenšaimneeziba ir wehl jauna un tā tad ari tik luhšojas us to, kas šchimbrihšcham wairak eenes; no šchahda stahwokka ir gluschi weenalga, waj gows ir friseete, angelneete, weeteja waj jaukta, tā ir laba, ja tā dod daudš peena (pilsehtu turwumā) waj ari daudš šweesta (attahlaku no pilsehtam). Kad gows noslaukta, tad to pahrdod meefneekam un pehrk jaunū weetā, kurai atkal daudš peena. Bet azim redsot wišas šaimneezibas newar peeturetees pee šchahdas metodes, jo no kureenes tad lai beidsot dabū tās labās šlauzamās gowis? Kahdām šaimneezibam tatschu tās buhs jaaudšina. Us to nu norahdija Belmina kungs. Mums jagreesch wehriba newis ween us peena raschibu, bet ari us to, ka mehš spehtum isaudsinat tahdu rahšu, kuras labās ihpašchibas tiktu ari ahrpus Baltijas atšihtas un kuras mehš waretum tad tā waišlas lopus pahrdot us zitureeni. Tad buhtu lopkopiba daudš wairak nodroschinata, muhšu gowis dotu neween daudš laba peena, bet tās buhtu mekletas ari tā kreetni waišlas lopi, ihpašchi Kreewijā, us kureeni muhšu muišchneeki jau tagad pahrdod sawus jaunlopus. Ja, pat pee semneekem jau šahkot meklet labus krustojumus. Tā tad deretu gan isaudsinat fewišchu rahšu. No weetejās fugas bes šchaubam war isaudsinat labu rahšu, bet kamehr šchi rahša paliktu paštahwiga, negrošiga, paeetu ilgs laiks, 50, 60 un pat 100 gadu, kamehr ar apšinigu krustošchanu tas šafneedsjams šamehrā daudš ihfakā laikā, daschreiš pat 10 gados.

Tad Kalnina kungs eekustinaja gahjeju jautajumu, ka mums truhstot preekš lopkopibas kreetnibas usplaušchanas darba spehku. Ja jau tagad geuhti šadabut weenfahrschus lauka strahdneekus, tad preekš lopu kopschanas wini wehl masal dabunami, jo lopkopiba prafa daudš wairak apšinibas un usmanibas nekā kaut kurešch zits darbs laukšaimneezibā. Lopkopiba pee mums tikai tad warēs peenahzigi attihstitees, kad šaimneeki pašchi liks roku pee sawu lopu apkopšchanas, jo lopkopiba prafa mihleštibas un usmanibas, to no gahjejeem newar fagaidit. Ari šarunās dširdeja peeminam, ka strahdneeku jautajumam preekš lopkopibas pazelšchanas wajaga peegreest nopeetnu wehribu un algošchanas šinā eewest kahdas pahrgrošibas, kuras lopu kopejam par wina puhlem nodroschinatu fewišchu atalgojumu. — Rahdija ari kahdu praktisku lopu ehdinamu enšteri, kuru isgudrotajs Brauna fgs nobod Zentralbeedribas birojam, lai tur waretu eemest ikweens sawus graschus preekš dibinamās laukšaimneezibas školās.

*) Stat. „M. W.“ 9. now.

Tad runaja Laurfona tgs par wifai ſwarigu jautajumu; par lopu baroſchanu un par nahtotnes warbuhteju ſaimneezibas ſſtemu, kura buhs audſinami dauds ſaknaugu. Uf tahdu lauffkopibu pamudina profefora Kelnera pehtijumi par lopu baribas lihdſeekem, kuru wehrtibu Kelners aprehkina pehz ſtehrkeles wehrtibas. Kad gowim iſehdinās wairaf ſaknaugu, tad if uf 3 puhrweetam warēs turet weenu gowi un weenu zuhku. Tas nu ſinams buhtu kas leeliſſs un daſchs lads ſemkopis mahjās pahrbrauzis ſahſs par ſcho problemu pahrdomat; tikaſi wixam ilgi japuhlas, kamehr tiks pee ſchi problema pamateem, jo nebuhs dauds tahdu, kas to buhs iſpratuſchi no Laurfona tga preekſchlaſſjuma. Gau tahdeem, kam ta leeta bij paſthſtama, nahjās gruhti iſſehkat pakaf Laurfona tga negatibiteem lehzeeneem; bet kam wehl nekahda leela ſtaidriba par to, kahda ſtarpiba ir ſtarp olbaltumu un ſtehrkelt, tam „tā ſakot“ ta leeta preekſchlaſſjumā iſnahza „ſaku“ par raibu. Bet ſchis kaunums laikam buhs nowehrſis drukatā iſdewumā, jo ſapulzes preekſchlaſſjumi un debates tiks iſdotas ſewiſchla grahmatā, kur tad ikweenam buhs iſdewiba wixu ſaturu iſſtudet beſ nekahdeem leekeem traujejumeem.

Sirgkopibas jautajumu pahrfpreeſchot neweens no runatajeem neeeminejās, ka ta ir weena no wiſdahrgatām loy-kopibas noſarem, nodarboſchanās ar kuru wairaf peekriht bagateem leelgruntneekem un walſis eeſtahdem, nekā maſgruntneekem. Un ſirgkopiba ari tikaſi uſplautuſe zaur leelgruntneekem, kuri gan ſahkumā to wairaf peekopa tā ſportu. Bet ſirgkopiba ari praſa wiſleelato ruhpihu no kopeja un tā ka ta pee algoteem ſpehekeem naw tif weegli iſwedama, tad ſaprotams, ka ſcho gruhto amatu uſtrauj ſemneekem un tee to ari labpraht uſnemas, par uſaudſinateem ſirgeem zeredami eeguht kahdu graſt. Deemſchehl ari te nedabujām dſirdet, zil maſgruntneekam iſhſeni iſmaſkā weena kumeka uſaudſinaſchana. Par tekeem to ſinam puſlihdſ no leelgruntneeku atſiſchanaſ, ka ſugas tekus wineem iſnahkot dauds lehtati pirkt no maſgruntneekem par 50 rbf. gabalā, jo pateeſkā tahda teta uſaudſinaſchana iſmaſkajot druſku wairaf par 100 rbf. Pee ſirgeem laikam nebuhs zitadi un ja ſemneeks par uſaudſinatu ſirgu dabū 150 rbf., tad wiſſch preezajas, bet neſajuht, ka wina puhliwi naw atmaſkati. — Dſolina tgs paſtahſtija par brangajeem igauwu ſirgeem, kuri deemſchehl jau 1856. g. wairs pawifam nebijufchi dabonami, jo igauwi tos paſchi aiſwedufchi jau agraf uf Bleſtawas gubernu un no tureenes atwedufchi maſwehrtigus ſirgus, kuri wehlat pagalam iſrahdiuſchees iſwirtufchi. Minetā gadā Torgelē pee Bernawas eerihkota kehwniza, kuras daſchados mehginajumus Dſolina tgs gairchi iſtehloja. Tagad waldbiba kahdos 96 punktos tura waiſlas ehreſtus, lai eedſihwotaji uſaudſinatu kara wajadſibam derigus ſirgus. Statiſtikas ſinaſ rahda, ka Wiſſemē ari ſirgu ſtaits gahjis maſumā, jo tur if uf kw. werſti nahjis 1907. g. tikaſi 4,3 ſirgi, kamehr Kurſemē 6½. Buhtot jaſchaubas par ſcho ſtaiktu pareiſibu. — Tad Brauna tgs apluhko ſirgkopibas atihſiſchanos Anglija, Belgija un Danija un aiſrahda tā uſ muſju wiſleelakām kluhdam: nenoteiktibu, nederigām kehweem

un ehreſteem un nederigu ehdinafchana. Tā ka ſirgu uſraudſiſchana naw leetderiga un ſirgu wehrtiba zaur to kriht, tad Wiſſemē zaur to ween ſaudejuſe 22 miljonuē. Dob daſchus eewehrojamus padomus preekſch ſirgkopibas pazelſchanaſ. Kahda rahſa pee mums wiſwairaf noderiga, to tif lehti newar noteikt; bet wiſur, kur ween lauffaimneeziba tikufe intenſiwa, ſahkuſchi eewest ſmagās ſugas, kurām ſawi nenoleedſami labumi tā: leels ſpehſs, ahtra augſchana un peetiziba baribā un beidſot tee ari ir iſturigaki pret daſchadām laitem. — Peterfona kungs gan aiſrahdija, ka wahrigos angtu puſaknu ſirgus audſinot wehl neweens neefot nekahdu pelnu eeguwiſ. Wiſſemes leelgruntneeki gribeja gan kahdu idealu rahſu iſaudſinat if angtu puſaknu ſirgeem, zeredami tā uſ leelato nonehmaju uſ remonta komiſſjam, bet ſchis naw atſinufchās beedribas puhles un tā tad ari beedriba driht ſchehlufēs, jo daudſi atſinufchi, ka ſemkopja waja-dſibam wairaf der ſmagee ſirgi. Agraf ſchiglums pee ſirga ſtahweja leelā zeenā, bet fatiſſmes zeki teel arween pilni-gaki un tāpat ari fatiſſmes lihdſekti, tā ka tagad wairaf wehribas peegreeſch ſirgu ſpehtam. Smagas ſugas audſinaſchanaſi runatajs eeteiz Scheire fugu, tikaſi ehreſeti maſkā lihdſ 2000 rbf. — Silina tgs apſkata kreetna ſaimneezibas ſirga ihpaſchibas un atrod, ka Somijas ſirgs eſot waj ideals ſchai ſinā.

Debates leelata data uſſtahjas, ka der eewest ſmagu fugu. Norahda ari, ka remontu komiſſja par ſirgeem war maſkat lihdſ 500 rbf., bet wina gandriht neet nekad pahri par 300 rbf., un tomehr ſmaga ſirga uſaudſinaſchana lihdſ 3. gadam iſmaſkā lihdſ 165 rbf. Zelmina kungs it pareiſi peeſhime, ka muiſchās un fabrikas preeſchrofu dos ſmagajeem ſirgeem, kamehr tahds, kas war leetot tikaſi weenu waj diwi ſirgus, mekles tahdu, ko wiſſch war wiſos gadijumos leetot tiklab preekſch weeglas tā preekſch ſmagas brauſchanaſ. Kas ſihmejas uſ ſomu ſirgeem, tad ſchi rahſa tā jauna wehl newar buht wifai paſtahwiga. — Sirgkopiba dauds ko war panahht ar pareiſu ehdinafchana un waiſlai iſraugot tikaſi kreetnas kehwes un ehreſtus.

Behz puſdeenās eerunajās par ſkolas dibinaſchana, pee kam kahda kundſe atgahdina, lai ari neaiſmirſtot ſeeweetes, kuraſi tatſchu ari wajagot dot kahdu ſpezialu iſglihtibu. Mehs ſchim preekſchliktumam waram no ſirſs peekriht, jo domajam, ka ſen jau laiks meſt pee malas to kehmoſchanos ar to daudſinato ſchuhſchana, jo ſchuwejas tagad jau tif tahku ſaſchuwuſchās, ka maiſi nopelniſt wifai gruhti. Atgahdinaja, ka wiſpirms jalafot nauda, un kad buhs tif dauds, ka warēs domat uf kahdas ſkolas dibinaſchana, tad jau tauta pate lihdſ ar nama maſtem iſſpreebidſchot, kahda ſkola wiſlabaf noderetu.

Zentrifuga bija ta, kas lihdſ paſcheem pamateem pahrgroſſija wiſu peenſaimneezibu un lihdſ ar to ari wiſu lauffaimneezibu. Gimana tgs ſawā preekſchlaſſjumā par „kopmoderneezibam“ norahdija, ka pee it wiſam tautam gar Baltijas juſtru kopmoderneezibas leeliſſi atihſtijufchās, bet tikaſi ne pee latweeſcheem, ne igauweem wehl tahda naw atrodama, pat Sibirija to ir leels pulks. Sibirija gan zitadi nemaſ newar iſmantot koti trekno peenu aiſ zefu

truhkuma, tā ka stopu peena tur wareja pirkt par 2 ka-
peikam. Par peena trefnumu leezina tas, ka tur no 6
lihdē 7 stopem isnahot mahrzina sveesta, kamehr Baltijā
zaurmehrā tif no 8 stopem. Zentrifuga gan sveestu ne-
spehji ušlabot, bet gan wina daudsumu paleelinat. Tad
runatajs ušfaktija daschados kopmoderneezibas labumus.
Leelakā leeta, ka tās atmet leelaku pelau, tā tas jau ir
ikweenā leelruhneezibas eestahdē. Ja dibina kopmoder-
neezibu, tad eepreelch wajaga issinat, zif peena ta spehs
isstrahdat; jo wairat peena ta spehji isstrahdat, jo
wairat pelnas atlehts dalibneekteem, pee
kam weenalga waj teens nahk no preeksch-
sihmigas waj no sliktas fainneezibas, tā
ka kopmoderneezibas jau war tagad no-
dibinat, kamehr muhsu peena fainneeziba
wehl safneegufe wehlo mo attihstibas pa-
kahpi. Nonchmeju peena raschojumeem ne-
truhktu Kreewijā, kurp waretu suhtit ari
baltpeenu, kupinatu peenu, kura weidā wahj-
peens tad tiftu wisdahrgat ismantots.
Runatajs peemineja ari wehl peena pul-
weri un kaseinu, kuru war isstrahdat kop-
moderneezibas. Bet ja dibina kopmoder-
neezibu, tad to newajaga eerihot kahdā
wezā frogā, tai wajaga zelt fewischi namu.
Sweedrijā kopmoderneezibas naw neweena
lehtakas par 10,000 rubteem. Kopmoder-
neezibas sekmes atkaraschotees no wadona
isweizibas.

Debatēs daschreis bija ismanamas it
kā personibas, kuras tomehr nedabuja ap-
mahkt paschu leetu, bet ari schoreis wehl
pa leekai lahgai rahdija, ka latweeschi ko-
pejos darbos wehl naw eemahzijschees
eet kopā un ka lai ari nes zif idealā leetā,
tomehr usspihd weena otra egoistiga un
godfahriga swaigsne, kuzai pateesbā pate
leeta ir tikai neeks jeb waj ari weenigi tif
tahlu wehrtiga, zif tahlu schi leeta spehji
padotees zeenijamās personas interesem.
Wainigos lai meklē fainneezibas wehsture,
bet tif ar dftku noscheplofchanu wehl ja-
faka, ka schi neglihtā buhfhana wehl tagad
pastahw un kawē latweeschu tiklab garigo,
tā materialo attihstifchanos. Bet wehsture
scheem apstiniigem waj neapstiniigem bar-
wescheem bes schaubam zels peenahzigu peeminekli. Atleek
zeret, ka pati dshwe beigās tomehr atradis few pareiso
zektu, lai nu tas ari eetu pret weena waj otra grību.

Jaunas senatora rewissijas. Sem schahda wirs-
raksta kadetu galwenā awise „Retfch“ wehsti, ka drihšā
laitā **Baltijā fagaidama senatora rewissija**, kuru
isdarisshot senators Dedyulins. — Tahlak ta pote awise
fino, ka ischkierts jautajums par senatora rewissiju Polijā.
Schi pehdeja rewissija ustizeta senatoram Turawam.

No Wainodas. Pagahjuschu nedetu kahda schejeenes

masa eerehdnifcha seewa, kuras wihrs flimojot ar diloni,
gribedama tam sneegt pamatigu palihdsibu, notawufe kahda
schejeenes eedshwotaja trefnu schunelt, tā sautto ahpschu
dsineju (takfi) un uszeenajufe sawu laulatu draugu ar takfcha
tauteem, jo pee daschu apgabalu weenfahrscheem eedshwo-
tajeem pastahw pahrlieziba, ka sunu tauki esot labs lihdselkis
pret diloni. Bet kesa nu ta, ka schuneta ihpaschneeks suna
kawēju grafas suhdset. „L.“

No Wentspils. Melaimes gadijums.
Schinis deenās kahda atraitne no Zahrgales eeweda pee

PARIZES LATV.
MAKSL. U. BAKSTI
VEIG. PUEGINS

Austro-Ungarijas Donawas flote usmana Belgradi.

ahrista sawu shdains, kuzam bija pahrlausta mugura. Tā
ka ahristis nebija runajams, tad minetā atraitne ar sawu
behrninu ušlawejās sawas mahfas dshwofki, kahda nama
otrā stahwā. Runas stundam fahkotees wina fanehma sawu
behrninu un kahpa pa trepem lejā, lai dotos pee ahrista. Te
nu notika nelaimes gadijums: wina isflihdeja un krisdama
pahrlausa few kahju. Melaimigo mahiti ar behrnu polizija
eeweetoja pilsebtas flimnizā. „B. A.“

Latweeschu laufsfainneeki, kuzi peedalijās pee
loptopju kongrefa Rigā nosuhtija Wina Majestatei Kelsaram

zaur eefchleetu ministri padewibas telegramu. Us eefchleetu ministra pasneegto padewibas juhtu pasinojumu Wina Majestate Keisars usrakstijis: „Pateizos firsnigi wif eem“.

Rigas tagadejas pilsehtas domes tahtata darbiba, ta administratiwās aprindās istaidrots, wairs tahtat neefot atkaujama, jo fenats atzehlis 1905. g. wehlešanas.

Rigas pilsehtas domneeku wehlešanas leeta awischi aistradijumi naw palikuschi bes eespaida us domneeku kandidatu listes galigo fastahdichanu. Ari Fr. Weinbergs un beedri isdarijuschi pahrgrosibinas sawa kandidatu liste. Swehtdeen, 8. martā notureja diwas wehletaju sapulzes: Fr. Weinbergs un beedri un oposizija, kur apweenojuschees brihwprahtigakee elementi.

Par kandidateem ustahditas schahdas personas: 1) No Weinberga jeb ta dehwetās „Latweeschu wehletaju komitejas“: tirgotajs A. Aussenbergs, kafes direktors J. Behms, kafes dir. J. Berschinskis, fabrikas direktors J. Blaus, namu ihpafschneeks Fr. Bomens, kreditbeedr. dir. J. Brigaders, tirg. J. A. Freijs, kafes dir. K. Galwinsch, swehr. adw. J. Groszwalds, cand. rer. merc. G. Kahnel, namdaris K. Kergalws, kreditbeedr. dir. A. Kraftkalns, swehr. adw. J. Lasdinsch, Dr. K. Lejinsch, tirg. J. Muschke, kafes dir. G. Solinsch, architektis K. Pehschens, sw. adw. J. Reinfelds, inscheneers J. Rihters, tirg. G. Rudfitts, namdaris K. Sehja, namdaris P. Steinbergs, sw. adw. A. Straufmanis, redaktors F. Weinbergs, kafes dir. Wirfs, tirg. K. Zelminschi; bet par domneeku weetneekem: tirg. M. Stahls un tirg. M. Miljons. Pawisam 26 domneeki un diwi kandidati.

2) No oposizijas jeb progresiwo wehletaju sapulzes: sw. adw. Fr. Alberts, tipografs K. Baumans, sw. adw. J. Behrsinsch, sw. adw. A. Bergs, Birkmanis (Kojufalas eelā), kafes direktors P. Bisneeks, Gerts Brinkmanis, tirgonis Aug. Dombrowskis, kafes direktors Goltz, tirgonis A. Grünups, Dr. Jankowffis, Dr. Kasparsons, fabrikants J. Raugars, galma padomneeks Kaulinsch, kafes direktors A. Anagis, bankas direktors J. Lasdinsch, adw. Belude, inscheneers A. Preedits, buhwes usnehmejs P. Radfinsch, Dr. G. Reinharde, sw. adw. W. Samuels, P. Sebris, sw. adw. G. Semgals, namneeks J. Stahls, adw. un redaktors J. Stumbergs, Gd. Straupe, M. Wihkfne, Karlis Wihwolinsch, kafes direktors J. Wirfs, K. Zelinsch un tirgonis Karlis Zelminschi, pawisam 32 kandidati.

Kreewu kandidati ir schahdi: 1) sw. adw. Heintice; 2) sw. adw. Iljins; 3) inscheneers W. Lunffis; 4) S. J. Schutows; 5) F. Kamlins; 6) A. Gufews; 7) L. Kirdsjaks; 8) F. Pawlows; 9) M. J. Gufews; 10) P. Semenows; 11) J. Nikolajews; 12) N. Leontjews; 13) A. Trifonows; 14) M. Sadwornews; 15) A. Nowikows; 16) J. Laschkows; 17) M. W. Nesterows; 18) S. Kolofows; 19) F. Petrows; 20) A. Hmekowffis, bet domneeku amata weetneeki: 21) B. Sirotins un 22) M. Laschkows.

Leifchu kandidati ir: 1) Schimatunafs, 2) Matifunafs un 3) Janewitschs; poku — 1) fotografs Wirschikowffis un igau — 1) Arnemanis — jeb pawisam —

57 domneeki, ta ka wahzeescheem atstahtas 23 domneeku un 14 kandidatu weetas.

Latweeschu wehletaji, wehlešanas deena tuwojas, Juhfu usdewums ir seels un atbildibas pilns! Rigas wehlešanu isnahkums ir sawa finā ischkiroschs preefsch wifas Baltijas. Tauta no Jums, Rigas wehletaji, tapehz prafa apstniga, gudra wihra darbus. Wehleet tapehz tikai pehz sawa eeskata un frds apstnas patstahwigus, gudrus wihrus, bet ne wehriga dwehseles, wihrus, kuri grih un ir spehjjigi aistahwet pilsehtas un sawas tautas, latweeschu dahrgumus.

Kara teesa 4. martā Rigā eesahka isteefat apfuhdsibu pret 45 zilwekeem par peederibu pee Latwijas sozjaldemokratijas. Leetas apstahki schahdi:

Behrnajā februari Rigas apfardsbas nodakai sinoja, ka saweenibas „Latwijas sozjaldemokratijas“ preefschstahwi eesahkuschi no jauna darbotes un winau starpā esot paschstamee „Graks“, „Chrze“, „Kaws“ un z., kuru ihlee wahrdi neefot finami. Preefschstahwi sapulzeschotes 16. febr. Ahmini eelā Nr. 3 Kaschozina dschwokli. Schojā sapulzē apzeetinaja 25 zilwekus, kuri nopratinaschanā isteizās par sapulzeschanās eemeslu koti neweenadi un kompromitejoschi. Us eelas apzeetinaja diwas, kuri bijuschu par fargeem, bet tikuschu pahrssteigti. Neapzeetinata daka nonehmufes neispaust gadijumu par tik dauds beedru apzeetinaschanu un nolehmufe tuhlin eezelt apzeetinato beedru weeta zitus, lai netrauzeti turpinatu sawu darbibu un strahdneeku mafas nenomanitu wifā darbiba kahdu trauzelli. Sauno eezelchanai wini sapulzeschotes Laboratorijas eelā Nr. 11, Dtilijas Meij pirmmahzibas skolā, kur atkal apzeetinaja 14 sapulzes dalibneekus un wehlat us eelas ari paschu Dtiliju Meij un pehz tam daschadās weetas wehl 5. Gandrihs pee wif eem atrada pa partijas dokumentam, eeluhgumus us slegenam sapulzem partijas wajadsibu apspreechanai, sinojumus par Baltijas partijas peekto konferenzi u. t. t.

No daschadeem raksteem un wehstulem istinaja, ka partijas Rigas komitejas pahrsinis bijis „Behrkons“, ka projekteta revoluzionarās waldbibas armija, ka partijai ir lauku komitejas, ka ir sawa wehstuku peegahdataja „Anuta“ apzeetinateem zentralzeetumā, ka Marija Ahbolim esot pilsehtas rajona fainneeze, rehkinus atrada ar 19,128 rubl. leelu rajona isdewumu 1908. gada janwari, tapat wehstuli no Amerikas, kurā sinots, ka bijuschais walsts domneeks Djols darbojotes tautas mihtinos Ischikagā. Atrada ari nelegalu literaturu, proklamazijas u. t. t. Apfuhdsete ir: 1) Dsel sawas pagasta Sahnis Kaschozinsch (41 g. wezs), 2) Saun-Gulbenes — Sahnis Suhdkalns (31), 3) Kalnamuischas — Atis Lahzis (26), 4) Behrsmuishas — Sahnis Skrunde (27), 5) Wez = Schauku maspilsonis Mowscha Krawezs (19), 6) Tschabschtates Nastalijis Garfinkels (19), 7) Dubrowkas — Gigels Gonowfers (21), 8) Saun-Gulbenes pagasta Atis Dreimanis (20), 9) Eseres — Werners Neimanis (21), 10) Daugulu — Peters Peens (35), 11) Dobeles — Alfreds Behninsch (24), 12) Rigas maspilsonis Konrads Schwarz (22), 13) Kaunas muishneeks Wikentijis Narfews (21), 14) Mahlpils pagasta Ringolds Gutenbergs (21), 15) Schrenes — Mahrtinsch Tschauzlis al. Tschinskis (30),

16) Raunas — Jahnis Grünwalds (30), 17) Palzmarcs — Augusts Peenešs (35), 18) Lehburgas — Peters Kasparsons (22), 19) Daines — Peters Silinšch (20), 20) Leepajas strahdneeks Karlis Betsche (24), 21) Siguldas pagasta Dillija Meij (29), 22) Jelgawas maspiļsonis Edwards Bluhms (25), 23) Aftes pagasta Indriķis Lehums (32), 24) Šwiteneš — Elizabete Jurgis (24), 25) Leel-Wirzawas pagasta Jahnis Timermanis (23), 26) Gezawas — Jahnis Sterksts (33^{3/4}), 27) Rītaures — Marija Ahbolin, 28) Wez=Peebalgas — Antons Apinis (33), 29) Neretas — Jahnis Wefmanis (29), 30) Leel=Seļawas — Juris Gawenis (26), 31) Jaunpils — Jahnis Jansons, sauzas par Grunduli (24), 32) Zodes — Geders Seltinšch (32), 33) Embotes — Šchans Matifons (26), 34) Ahdaschu — Karlis Lihzis (18^{1/2}), 35) Mahlpils — Jahnis Wiščmesčs (24), 36), Naudites — Emilija Waldman al. Walkman (22^{1/2}), 37) Kuldigas maspiļsone Auguste Votsberg (22), 38) Jaunpils pagasta — Jahnis Kugis (26), 39) Drabuschu — Jahnis Behrstinšch (29), 40) Rīgas maspiļsonis Teodors Draudinšch (13^{1/2}), 41) Wez=Aluzes pagasta Kristaps Wihtols (24^{1/2}), 42) Dsolmuisčas pag., Balmeeras apr., Roberts Dufurs (22), 43) Rauguru — Peters Jurjans (24), 44) Steenes=Duntes — Emma Kalnīn (29^{1/2}) un 45) kahds Mahrzijs Petersons, kas aišbehdišis un naw atrodams. Šchi no daschadām kauschu kahrtam un tautibam fastahwošcha grupa apsuhdseta par to, ka zentufēs gahst patwaldibu, fasaukt fatwerfmes fapulzi un nodibinat ar tās palihdšibu demokratišku republiku. Behrstinšch wehl apsuhdsets par to, ka ušturejees ar wiltotu paš uf Ernsta Garšlīna wahrdu, un Bluhms, ka leedšas lihds šchim isteikt fawu ihsto wahrdu un peederibu.

— Kara teefa nobeidša isteefat apsuhdšibu pret augščā mineteem 45 „Latwijas fozialdemokratijas“ lozektēem titai festdeen, 7. martā, kad ap pulkst. 3 deenā pasludināja sefokochu spreedumu: noteefati pee fpaaidu darbeem — Alfreds Kehninšch, Peters Jurjans un Eduards Bluhms uf 8 gadeem; — Jahnis Grünwalds, Indriķis Lehums, Antons Apinšch, Georgs Gawenis, Jahnis Jansons, Jahnis Witmesčs (Witmetš) uf 6 gadeem; — Mowšcha Kriwezs uf 5 gadeem 4 mehnescheem; — Jahnis Kaschozinšch, Atis Lahzis, Jahnis Stranda, Naftalijs Garšinfels, Werners Neimanis, Konrads Schwarzšs, Martinišch Jeschinstijs, Augusts Peenešs, Karlis Betsche, Jahnis Wefšmanis, Augusts Votsbergs, Jahnis Kugis, Jahnis Behrstinšch un Roberts Dufurs uf 4 gadeem; — Gile Ginowkers un Peters Silinšch uf 2 gadeem 8 mehnescheem; — bet uš nometinā fchānu Sibirijā: Peters Peens, Reinholds Gutenbergs, Peters Kasparsons, Elizabete Jurgis, Jahnis Timermanis, Kristofs Wihtols un Emma Kalnīn; — attaišnoti: Dillija Meij, Atis Dreimanis, Wikentijšs Markewičšs, Marija Ahbolin, Gederts Seltinšch, Šchans Matifons, Karlis Lihzis, Emma Waldman un Teodors Draudinšch. Jahnis Suhdkalns bija isflehgts no apsuhdšibas jau prokuraturā, bet nosudufcho Mahrzijs Petersonu nolehma meslet. „Df. W.“

Baršfoje Selā, tā „Slowo“ fīno, 6. martā fabraufšchi ministru padomes lozekti. Slimā ministru preefšch-

neeka P. A. Stolipina weetu ispidbijis finantschu ministrš W. N. Kofowzewš. — „Berliner Localanzeiger“ fīno, ka „Baršfoje Selā“ notureta kara padome, pee kuras nehmušchi dalibu wišt ministri. Pahrrunati tagadejee apstahkti un stahwoflis, kahdu lai Kreewija eekemtu austruma jautajumā.

Tautas apgaiswofchanas ministrš Schwarzšs peefuhitijis mahzibu apgabalu kuratoreem apkahrtraktstu, lai ari priwatškolās peegreestu wehribu progresiwu skolotaju darbībai.

Walšts domē eefneegts projektš par pafaules isstahdes farihtofchanu Peterburgā. Preefšchlikuma autors M. J. Lowatškis. Tirdsneezibas ministrš Timirasewš preefšchlikumam peekrihtot.

Peterburgā. Senatā isteefaja prahtwu pret Jaunkreewijas (Odefas) bijušcho uniwersitates rektoru Santschewfšu un bijušcho prorektoru Waskowfšu par to, ka tee pa studentu nemeeru laiku isturejušchees nolaidīgi un nehpehrufšchi to apspeefchanai wajadšigos fokus. Santschewfštis teek isflehgts no deenesta, atnemot winam teefšbu eestahtees no jauna kahdā walšts deenestā, peedalitees pee wehleschanam un tikt eewehletam no muischneezibas, semstem, pilsehtam waj lauku fabeedribam kahdos amatos. Wafškowfštis atzeltis no amata, atnemot winam uf 3 gadeem teefšbu no jauna eestahtees kahdā walšts waj fabeedribas deenestā.

Ministru preefšchneeka P. A. Stolipina wefelibas stahwoflis stipri labojees. Ministru preefšchneeks eefshot preefšch leeldeenam atwafinajumā un pehz leeldeenam jau zerot pilnīgi ušnemt fawus amata peenahkumus. Par fwarigakeem notikumeem un ministru padomes lehmumeem ari tagad jau winam teektot fīnotš.

Bijušchais zeku ministrš Knass Michails Iwanowičšs Chilkows 7. martā peepefšchi nomiris. Wīnšch dštmis 1834. g.

No Odefas fīno, ka Baltas aprinkti klajā lautā fneegā atrastš wefels bars nosalušchu tšhiganu.

Deenwidus Kreewijā fneegam kuhstot iszehlušchees breesmigi pluhdi. Rišchinewa pawifam atšchirta no pahrejās pafaules. Pašis naw peenahzis jau trihs deenas. Pašta fatikfme pahtraukta pluhdu deht ari starp Odefu un Nitolajewu. Saudejumi milšigi.

Ahršemes.

Wīšu interefes faistas pee austruma jautajuma. Waj Austru-Ungarija ar Serbiju fahtš kara deju waj ne? Ka Austru-Ungarijas-Serbijas karšch titat buhtu wispahreja Eiropas kara eefahkums, par to nehšchaubas. Tapehz ari wīša Eiropa, war teikt wīša pafaulē tā drudsi gaida, kas buhs, kas nehuhš. Diplomati steidšigi strahdā, lai nowehrstu breesmigo Eiropas karu. Neweena walšts jau ari newar buht pilnīgi drošcha, kas winu galīgi fagaida. Tautas it tā dreb, eedomajotees fchaufmigo kara postu. Saprotami tapehz, ka kreewu walšts domes daschadu grupu lozekti parafstijufšchi kadeta Maflakowa isstrahdato ušajzinajumu wīšas pafaules tautas weetneeku nameem. Šchāf ušajzinajumā fagits, ka „eewehrojot draudofchās breesmas, domes lozekti ispidba

fawu peenahkumu, isdarbami pehdejo mehginajumu, nowehrst wispašaules nelaimi. Wini greešas pee wišas žiwilisetās pašaules likumdewejām eestahdem — parlamentem un apeli pē tautas weetneeku šaprahtības un šēdsapšnas. Austrija beš leelwalstju peefriššanas peeweenojufe šew diwas prowinzes un tagad apdraud Serbiju. Serbijas interesēs Kreewijai stahw tuwak nekā žitām Ģiropas tautam, tatschu lai apdomā ari šēis tautas, ka Austro-Ungarijas rihžiba apdraud neween Serbiju, bet it wišus. Ja Austrija uswarēs taisnibu un pateesibu, tad wispašreš karšč nenoweššams. Wina šetas war buht koti breefmigās. Tadešt domes ložekti usaižina wišu žiwilisetās pašaules tautu preekščstahwjuš, brihdinat un atturet Austriju no nepahdomatā šoka." — Ari Zarškoje Sela 6. martā noturetā ministru padomes šehdē wiši ministri weenprahstigi issažijufšees, ka ja isleetojot wiši lihdsjekti, lai nowehrstu karu.

Ahrleetu ministrs Šwolstis ašrahdijs, ka isžektees apbrunotai šaduršmei Balkanu pušalā gruhti nahtkos ušturet lihdsšwaru Ģiropas leelwalstju šarpā un tās taktu eewiktas karā. Waretu isželtees wispašreš Ģiropas karšč.

Šinantschu ministrs Kofowjewš issfaidrojis, ka Kreewijas finanses, kuras tik koti šatrinatas žaur karu ar Japanu un žiteem pehdejo gadu notikumeem, tagad šahkot tilko ušlabotees, bet ar jaunu karu šēi eesahkufes labošanas waretu atkal tikt traužeta.

Kora ministrs norahdijs, ka Kreewijas armijas reorganiššana patlaban esot darbā, bet žaur karu šēi darbiba taktu pahtraukta.

Širdšneezibas ministrs Timrašewš usšwehris šewišēki to, ka ruhšneeziba Kreewijā nule tik šahkot nostahtees uš droščahām šahjam, bet ar jauna kara isželšanas winas attihštibat it dabiski šahkos atkal leeli šēšehršēki žetā.

Kreewija, šaprotams, negrib karu. Winai wehl naw šadšijufšas pehdejā kara rehtas. Bet taisni jau šēo apstahkli Austro-Ungarija, leetas, grib isleeto šawā labā, grib ar Wahžijas palihdsibu nobibinat uš nepahšredšami ilgeem laikeem Balkanu pušalā šawu pahšwaru un žer warbuht pat šadragat Kreewiju. Ar wahrdū: germanišms waj pangermanišms karā grib weikt un nomahkt šlawišmu waj panšlawišmu. Austro-Ungarija tapež apbrunojufes un uš karu gatawa. Šefaukti teek ahršemēs dšihwojofšee Austro-Ungarijas rešerwisti. Austrijas kara fugi, tā to mušfu bilde rahda, nostahjufšees eepretim šerbu galwas pilšēhtai Belgradei. Wina leelgabali šneedš Belgrades muhrus. Ari Bosnija un Herzegowina pilna austreeschu šaldatu. Pee kreemu robescham, šaprotams, ari šapulzinats austreeschu kara špehts. Ari wahžija, tā laitrašti wehsta, mobilisejot šawu kara špehtu. — Šerbu tauta breefmigi uštrauktā šahwolkli. Belgrades awišes raksta par aššainu pawafari, par brihwibas šaules ušleščanu, par eerotšchu laišščanos, par leelgabalu dunonu. „Ar humbam, leelgabaleem un eerotšchem rakšitu atbildes rakstu mehš Ģiropai šneegšim laišščanai.“ „Mali Journal“ raksta: „Uš wineeschu draudeem ar ultimatumu mehš atbildam: Serbija juhs nebaidas, nahžet tikai šēšurp, bet peeraugeet,

ka juhsu galwas nepaleet te.“ „Prawda“ raksta: „Lai tikai nahk, mehš šinam, kam wairak šo šaudet.“ „Beogradske Nowine“: „Austrijas nemeers naw tik uš Serbijas rešhina leekams, bet ari uš Kreewijas. Diplomatiškais konfliktš nepastahw ween ar Serbiju, bet ari ar Kreewiju.“ „Politika“ raksta: „Mehš žeram, ka šerbu wal diba nowehršis no šerbu wahrda šawu un neelaidišees uš Austrijas prašjumeem.“ „Berl. Tagbl.“ šino, ka tagad ari šerbu karalis Peters šahžees uš kara partijas puš. — Ahršemju awišes wehštija, ka Austro-Ungarija ščonedet Serbijai peefuhtiščot ultimatu, pehdejo peeprašjumu, no kura peenemšanas waj nepeenemšanas tad atkaratos meers waj karšč. — Tagad nu telegrafs atnešš wehsti, ka uš leelwalstu, ihpašēi frantšču un angļu eejauščšanas pamata, Austro-Ungarija ultimatumu nošuhtiščanu atlikufe lihds marta beigam, kamehr Ģiropas leelwalstis atrastu, šahdu šepšu „šosungu“ meera labā, pež Austrijas wehleschans, peepšestu Serbiju, ispidit winas gribu.

Peršija rewoluzija peenem tik plaščus apmehrus, ka šchacha ušwara gruhti žizama. Rahda turku awiše šaka, ka Peršijā newareščot istikt beš eejauščšanas no ašreenes. Awiše tapež eeteiz Turzijai šahtees šchā leetā šakarā ar Angliju un Franžiju.

Italijas wal diba, tā „Frankfurter Zeitung“ šino, atšahjufe šawu lihdsšchinejo nogaidošo istureschanos un greešufes pee Austro-Ungarijas ar preekščlitumu, uššahkt šarunas par konferenzes šafauščšanu un konferenzes progamas šahšahdiščanu.

Parisē, 21. (8.) martā. Parisē štreižo pasta un telegrafa eeredni. „Berliner Local-Anzeiger“ telegrafē: Ministrs Barti šastnā ar ministru padomi wakar parakštija pawehli, ar kuru leels daudšums štreižojoššo pasta un telegrafa eerednu teek atlaisti no deenesta.

Grahmatu galds.

Redažijai peefuhtita šekošā jauna grahmata:

Atwari un brašli. No Karla Augustā. Peterburgā, 1908. g. K. Štukmana appahdiba. Generalkomisijā pee K. Šchmana, Riģā.

Watejas wehstules.

- n. — **N.** Ššwalba darbs „par mahšlu un šinatni“ no Žums tulkots resp. atšahstis pawiršēi un ne wišur laimigi ušfertās oriģināla domas.
- tim — **N.** Juhsu šahstu leetot newaram.

Redaktors: Dr. philos. P. Šālists.

Špāššneeks un isdewejs: Dr. phil. Arnolds Pīates.

Šchim numuram eet lihds tā peelikums: Šwilkums is Riģas Šipoteku Šeedribas Direkžijas norehina par eestahdes darbibu 1908. gadā.

Beekta Rigas Sawst. Kredit Beedriba,

Terbatas eelâ Nr. 7. Telefons 1905.

Makfa par noguldijumeem 3—6 procentes.

Aprehkina par wekselu diskontu 7¹/₂—9¹/₂ procentes.

Kafe atwehrtā no pulstien 10—3.

Wald e.

Mahfoshās deenās isnahks manā apgahdibā jauna eefwehtifchānās deenas
peeminas grahmata sem nosautuma

Muhschiga jauniba.

Garigas dsejas

ar Rigas mahzitaju H. Glaesera un O. Erdmana palihdīsbu
fastahditas no

J. Ehrmana, Krimuldas mahzitaja,

ar eefwehtifchānās bildi, peeminas lapu, 4 bildem us mahfklas papira un 23 teksta
ilustrāzijām 8° formatā (apmehram) 230 lappuses beesa, daschados fehmumos no
apmehram 140—250 kap. gabalā. No wairaf latweefchu mahzitajeem fastahditais
un us ruhpigako ismekletais dsejas krahjums, peederas sawā krahfchnā isgresnojumā
fetrā finā pee wīseezeenitafām dahwinafchānās grahmatam, ferwifchki eefwehtamai
jaunibai fwehtibas pilna balwa wīnu turpmatā dīfhwē.

Ernstā Plates drukatawa

Rigā, pee Vetera basnīzas un Skahrnu eelā Nr. 13.

Karla Balfa

fchnabu, balsamu un likeeru fabrika Rigā

W i h n a

leel- un fihktirgotawa

ar

eeksch- un ahrseemes wihneem.

Fabrifa un fantoris: **Leelā Maafkawas eelā 90.**

Leelnoliktawas:

- 1) Schaktu eelā Nr. 6.
- 2) Meera eelā Nr. 2.
- 3) Kalnzeema eelā Nr. 17.
- 4) Dinamindes eelā Nr. 30.

- 5) Maafkawas eelā Nr. 66.
- 6) Slotas eelā Nr. 83.
- 7) Saunmilgrahwi, Esera eelā
Nr. 19.

- 8) Talsos, Kursemes gubernā,
pee Hirschberga fga.
- 9) Schagares pilfeshinā, Kau-
nas gubernā.

Par 1 rbl. 50 kap. pulstieni „Роскошь“

Staiſti attlahti fungu tabatos
pulkstieni no melni todinata
tehnauda, jaunatā fājona un
konstrukcijas, war kalpot daudf
gabūs bej kautahdas labo-
fchānās un reguleschānās, tadeht
la Genes fabrika wīnus jau
pilnīgi noreguletus īsdod ar
galwejumu uf 8 gadeem. —
Labrus pat pulstienūs I. fortes,
augstata labuma un ſtaifstata
fājona tīfai par 1 rbl.

80 kap., par 2 gab. 3 rbl. 45 kap.,
par 3 gab. 5 rbl. 15 kap., par 6 gab.
10 rbl. 15 kap. Damaš pulstieni
1 rbl. dahrgati, fegti 75 kap. dahrgati.
Iffubta uf pehmakfu bej eemafas.
Adrefet: Делo новѣйшихъ часовъ
„Русское Дѣло“ г. Варшава.

№ 4711

Captol

**Labakais matu
ubdens**

galwas ahdas tīhrifchānai,
atpīrdīnāfchānai un ſībrī-
nāfchānai, nerwu eeroſīnā-
fchānai, jewifchki ari pret
blauſgam un zaur to ro-
doſchos matu iſtrifchānu.

„Captol“

teef pagat. wehž Dr. med.
J. Eichhoff Elberfeldē uf-
dewuma un naw nefahds
noſlehpumains lihdsjektis.

Weenigais fabrikants
Ferd. Mülhens

Kelne pee Reines un Rigā.
Schkuhnu eelā 15.

W. K. Kiessling,

Rigā, piano magalina,
L. Jehkaba eelā 8, blakus birchāi.

**Fligeli,
Pianino,
Harmoniumi,**

Klaweeru ſpehles aparati,
Noīdu ſkapji

fīhki labakee fabrikati par mehtendām
zenam.

Baltijas sehklu audsesšanas sabiedrības

Rīgas filiāle

pārdod un pēdēta sem pilnīgas galwošanas par sehklu tihribu un dihgšanas spēju, tā arī galwo, ka ir pilnīgi bes abbolina sīda

wisas sortes abbolina, plawu sahles, lopu rahzenu, burkanus, labibas sīru, wihku un mescha sehklas.

Kantoris leelā Bils-eelā 16, spihkeris Arsenalu eelā 5, no 1. maja seh. g. kantoris buhs Kalku eelā 7.

Pastellejumi zaur wehstulem teek us pehzmakfu par dselszetu isfuhtiti.

Darba instrumetu u. fainneezibas peder. noliktawa.

Buhwu apkalumus
leelā iswehlē un par lehtām zenam peedahwā

Schaujamo eerothsu, jahšanas un medib. noliktawa.

Johannes Mitschke,

Zebranda: pretshu un schaujamo rihku noliktawa.

Wahjas: un fehka: peederumu magasina.

Kungu eelā Nr. 11.

Telefons 539.

Dabiga leeluma portrejas

(35×45 cm.) peh3 katras gihmetnes

par tikai 1 rubli

pagatawo mahklas atelje

„Rembrandt“,

Rigā, Marstatu eelā Nr. 2, Goerke namā.

Dr. Kummer' a walodas instituts.

Labafais u. leclafais walodas instituts damam u. fungeem.

Lodscha un Rigā.

- Weeglaku us preeksu tiffchann!
- Labaku stahwolli!
- Droschu effiszenzi!

Zuhs few nodroschinajat zaur pamatigu walodas prashann.

Pamatiga mahziba kreewu, wahzu, latweeschu, polu, frantschu un angļu walodās no pashtantu skolotajem.

Leelā Smiltschu eelā Nr. 20, II. Telefons 2667.

Dr. phil. G. Kummer.

Weenmehr dabujamas

daschadās zenās

isrihkojumu biletēs.

Ernsts Plates

grahmatu tirgotawa Stahrau eelā 13.

No Ministrijas 30. nowembri 1906. gadā apstiprinatā

Latweeschu Lauksaimneeku

Ekonomiskā Sabiedrībā

war eestahtees par beedreem wif pilngadigi abeja dsimuma seme ihpachneeki, arendatori, pusgraudneeki, lauksaimneezibas un us to atteezofcho nosaru spezialisti, pahrwaldneeki un wispahri perfonas, furas kaut sahda sīnā nodarbojas ar lauksaimneezibu, eemaffajot wismaf 10 rbl. dalibas naudas un 1 rbl. eestahšanās maksas.

Sabiedrības weikali:

Rigā, leelā Kehnimu eelā 29, telef. 1379. Jelgawā, Katolu eelā 46, telef. 72. Leepajā, agraf Fridrichsons. Wentspilē, agraf D. Meschats. Bauskā, wezajā klubā. Saldū, agraf Zeelaws. Sehfabmeestā, Pasta eelā. Walkā, agraf P. Saretoks. Wainodē, netahl no dselszeta stazijas. Schagare, pee tirgus. Dobelē, pretim hasnizai, Blumberga namā. Smiltene, Peterfona namā. Wez-Muzē, pee tirgus, pahrdod wifadas no lauksaimneekem par wislabakam atshitas mashinas, mahffligus mehflus, sehklas un zitas lauksaimneekem wajadsigas leetas.

Sabiedriba

1907. gadā pahrdewufe daschadas prezes par 570,339 rbl. un war dot beedreem-eeprizeem us tā jau lehtajam pahrdofšanas zenam 10% diwidenda us kwaita kufgarnituram, un 20% diwidenda us wifam zitām mashinam un bes tam atshinat wehl wairaf tuhstoschus rublu preeksch wispahrdetigeem usnehnumeem, par fureem spreedis pilna sapulze 12. junijā, Jelgawā.

Rihfotajs = direktors:

agronoms J. Bifeneeks.

Wifru
mulikas
instrumentu
 un fastahwdalu

leelafais krahjums.

Labatās wahzu un romeeschu stihgas.

Jul. Heinr. Zimmermann,

Rigā, Schkuhan eelā Nr. 15.

Isnahkufchas
 latweeschu, wahzu un igaunu walodās

wahrdnizas

pee K. Apina kreemu abezes „УЧИТЬ“ I.

Mafā latra 12 tap.

Ernstā Plates apgahdibā, Rigā.

Manā apgahdibā dabujams:

Jowans un Olga. Weh-
 sturifis romans no A. fon Kladowa.
 Tultojis B. Behrs. Mafā
 1 rbl. 50 tap.

Hannele. Sapnu dieja no G.
 Hauptmana. Tultoj.
 Apasija. Mafā 40 tap.

Heruhuteefchi. Drama 5 zehl.
 no Poruku
 Zahna. Mafā 40 tap.

Neaifsnegts mehkis.
 Drama ij tagadnes 4 zehl. no
 Apasijas. Mafā 40 tap.

Negais. Drama 5 zehleens no
 A. N. Ditrowika. Lattu.
 tult. Vejas-Kruhmitfch. M. 301.

Ernstā Plates,

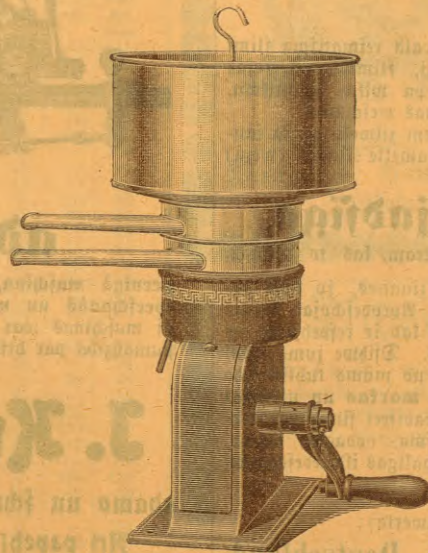
Rigā, pee Petera basuizas un
 Stahru eelā Nr. 18.

Dfells gultas,
behru ratinus,
wasgajamos stekus,
petrolejas wahritajas,
tehmarfchinas,
emalj. wahram vs traukus,
petrolejas krahfnis,
stikla un fajansa prezes,
nikela un alfenida prezes,
 peedahwā pa lehtafām zenam

J. E. Muschke

lampu fabrikas noliktawa
 Terbatas eelā Nr. 18.

Metala kapu kroni
 leelā iwehlē lehti.

Domo
 zentrifuga

vahrspehi stipruma un praktistuma
 sinā zitas zentrifugas, ko norahda
 stary zitu fefofchā atfautfme:

Veel-Salazes laulfaimnezibas
 beedriba raksta: „Atbildot uj Zubfu
 god. peeprafijumu deht „Fenitfja“
 un „Domo“ separatoreem, furus muhsu
 beedri 1906., 1907. un 1908. gados
 pirlufchi, waran Zums finot, ta ihpafch-
 neeki pilnigi ar teem apmeerinati.
 Mafchinam ir weegla gaita un naw
 libbs fchim bijufchas wajabfigas ne-
 kahdas reparaturas, tā tā pee mums
 Fenits un Domo par labeem un
 stipreem separatoreem teel ufstatiti
 un labprah pirtti.“

Domo

zentrifuga

vahrspehs nokrejoschanas sinā zitas zentrifugas, ko rahdija stary zitu isme-
 ginajums Rigas laulfaimnezibas zentral-beedribas fonfum-weikalā.

See fchi ismehginajuma bij redjams

ta **Domo** nokreso pilnigi to peena daudsumu, kahds no fabrikas usdots
 bef ta darbā aifsefetu,

ta **Domo** weens zilweks war weegli greeft wefelu stundu,

ta **Domo** konstrufzija ir labaka, ta zitām zentrifugam,

ta **Domo** ir lehtaka samehrā ar zitām zentrifugam.

Akziju sabeedriba Galenius Werksteden
 galwenā noliktawa

pee

„Baschpalihdsibas“,

Rigā, Wasnu eelā Nr. 2.

Reimatisms, podagra, ischija, lausejs
guhščās, widutščā fahpes, nerwu slimības.

Gewehrojams atradums!!

Katram, kas zeesch ar kahbu no augščā minetam slimibam,
peefuhrtam interesantu grahmatu, kura isskaidroti lihosekti
ahtra un pamatigai dseedinahšanai.

Netahdas sahles, ne eefschigi ne ahriigi,

ne eerihweščhanu,

ne plahksterus,

ne bandaschas,

ne jostas,

ne masaschu,

ne dietu.

Sewischi mehs wehletos muhsu grahmatu peefuhrtit teem, kuri bes panahkumeem
leetojuschi wifadas sahles, un apmeerinajas ar domam, ka jazeesch wifu muhschu.

Mehs pasinotam preeta wehsti wifseem, kuri sewi eestata par
neisidseedinaweem!

Ar npscheloščhanu jafata, ka leelata dala reimatisma slimī
neeweštro, ka, ja neisidseedinajas pilnigi, slimība eewežojās
arween wairat. Gists lehnām isplatas pa wifu organismu,
eewaino jaunās weetas un žagatawo jaunās zeeschanas.

Katru gadu Kreewija mirsi tuhtstošchem zilweku ar ta sau-
žamo širdslaiti; ihštāis eemešlis patešiba jameklē eelāistā (wežā)
reimatisma waj podagrā.

Nauda nauw wajadsiga.

Mehs grahmatu isfuhrtam bes maksas katram, kas to wehšas.

Nemeenam slimneefam newajadsetu ne minuti wiljinatees, jo schis ga-
dijums par daudš swarigs, lai to atstahtu neewešrotu. Aprobeshojat jawas
zeeschanas un nesagatawojeet few preefschlaizigu nahwi, kad ir eefsehjams no
organisma isdihst wifus reimatisma un podagra dihgļus. Dsihwe jums atkal
buhš mibla un wareseet fašneegt leelu wežumu. Beeprašet no mums tuhlin scho
grahmatu, peeleektot peefuhrtišanai 2 desmit kapeitu marlas un usrakst
žawu wahrbu un adreši skaidri un salasami un juhs atradišet sijas par dih-
waino atradumu, ne par pahrejšocho, bet par reimatisma, podagra, ischija,
lauseja gurnos, widutščā fahpu, nerwu un žitu slimību galigas isdseeschanas,
kas žetas no mihšalu skahbeitu fahrašchanas organisma.

Adrese (kuru war scheit isgreesti un uslipinat us kuwerta):

Fakir G. m. b. H., 573 Berlin W. 15. Deutschland.

(Химико-Фармацевтическое Общество „Фабрик“ въ Берлинѣ W. 15.)

Jaunā isdewumā
pahrlabota un stipri papildinata
Mahšfaimneezibas
un
Pawabru mahkfla.

Sastahdijufe Minjona.

Aoderiga mahjās un faimneezibas skolās.
Pahri pa 2000 rezepiem,
fastahdības pehž daschadu tautu labatās
garščas un peemehrotas Baltijas
apstahkteem. Ar smalki isfrahdateem
krahju bilschu peefuhrtumeem un daudš
ilusražijam tekšā.

Makšā glihā sehjumā 375 L., pa pasču
peefuhrtot 425 L., uš nar. nar. 435 L.

Ernsts Plates, Rigā,

pee Petera bajnizas un Stahru eelā 13.

Rigas Laukfaimneezibas Zentralbeedribas Konsuma weifals

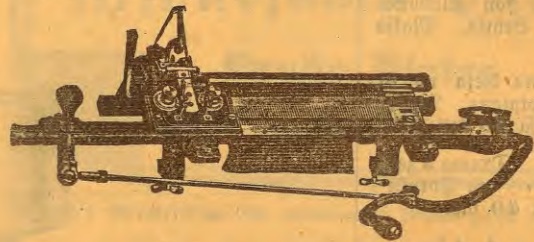
Telefons 4304. Terbatas eelā Nr. 35. Telefons 4304.

Weenigais preekschstahwis Latwijā
preefsch

Osborne plaušmaschinam un daschadeem
semkopibas darba rihkeem un
R. Bechera arkleem.

Preekschstahwis Alfa-Laval Separatoreem.

Beedahwa: **Wisadus** mahkšligus mehflus. Dezimal-
swarnus daschados leelumos, strikus, groschus, strenges,
kehdes un t. t. **Peena** kannas un kahstuwes. **Sweesta**
kulamas maschinas, sweesta prešes un formas, perga-
menta papiru un t. t. **Peena** ismekleščhanas aparatus
un peederumus preeksch lopu pahrrangu beedribam.

Kronberga
'Baltica'
ir labatā
familijas

adama maschina,

weenigā maschina, kura jawas weentahščās konstruzijas, weeglas
apeščhanās un weeglas emahziščhanās deht ir katram ewehhlama.
Uš maschinas war 150 daschabus preefschmetus un 185 musturus šabti.
Pamahziba par břišwu. Par maschinas labumu un isturību teel galwots.

Dabujamas weenigi pee

J. Kronberg, Rigā,

adamo un schujmaschinu weifalā, Kungu eelā Nr. 28.

Ari papeščhu noraukščhanas aparati ir dabujami.

Besalkohola dsehreenu pagatawofschanai

Mineraluhdeni,
augļu limonades,
putošoču wihnu,
peena schampaneeti u. t. t.

wišt aparati

attihšitajus,
jaukščanas traukus,
nopildbitajus,
fulu pumprus,
uštahdamos krahnus u. t. t.
leelā iswehlē, pa sehstām ženam krahjumā.

Hugo Hermann Meyer, Rigā,
wifada weida maschinas.

Bauda „Ландышъ“ „СОЛНЦЕ“ „Сигналь“ Apmeerinajums „КРЕМЪ“ no
 ne „Ландышъ“ „СОЛНЦЕ“ „Сигналь“ ne „КРЕМЪ“ A. N. Schaposchnikowa
 papiroš ir 10 g. 6 k. „СОЛНЦЕ“ 20 g. 5 k. tabaka ir 1/4 mabr. 40 kap. „КРЕМЪ“ 20 „ Fabrikas
 Sw. Peterburgâ

Wisi runà runà ka tas tà !! Onkuls Mikels. Peeprafeet wifur !!

Benu rahditajs

par
 kreemu wihtnem un ņhampaneem
 no

Daniela Schweinfurta,

Rigâ, ņirnamu eelâ Nr. 87, ņarp Suworowa un Terbataš eelam, Domenu w. n

Ahtemju wihtn u. t. t. pehž ņewiņka ženu rahdataji.
 Konjaks par 90, 100 kap. un dabrgati par pudeli.
 Rums par 90, 100 kap. un dabrgati par pudeli.

Kreemu wihtn.

0.	Kreemu Moņels	45	25	—	—
1.	Baltajs Stopliniņis, ņalbs	45	25	65	55
2.	Affermanes	45	25	60	50
3.	Sudaf	55	30	75	65
4.	Kieņings	65	35	85	75
5.	Krimas, I. fort.	80	45	—	100
5 1/2	Krimas Moņelwihtns	65	35	—	—
7.	Sauternes (ņemillon auglu)	100	55	—	—
11.	Sarņanais Stopliniņis, ņalbs	45	25	65	55
12.	Affermanes	45	25	60	50
12 1/2	ņalbsis Krimas	55	30	75	65
13.	Sudaf	55	30	75	65
14.	Krimas (ņalbs galda wihtns)	60	35	80	70
15.	Purņari (ņefarabijas galda wihtns)	65	35	85	75
16.	Bammas (Burgundas auglu)	80	45	—	100
17.	Kaņņetinas, wejs	90	50	—	—
18.	Krimas ņafre (Kabinet auglu)	100	55	—	—
21.	Sarņanais Portwihtns	65	35	90	80
21 1/2	wejs	75	40	—	90
22.	Baltajs Portwihtns	65	35	90	80
22 1/2	wejs	75	40	—	90
23.	Sarņanais Portwihtns, wejs, I. fort.	90	50	135	120
24.	Baltajs Portwihtns, wejs, I. fort.	90	50	135	120
25.	Madicira	65	35	90	80
25 1/2	wejs	75	40	—	90
26.	wejs I. fort.	90	50	135	120
27.	Scherrij	65	35	90	80
27 1/2	wejs	75	40	—	90
28.	wejs I. fort.	90	50	—	120
29.	Malaga	65	35	90	80
30.	Muskat Lunel.	65	35	90	80
30 1/2	wejs I. fort.	90	50	—	—
30 3/4	Krimas Muņters	80	45	110	100
31.	Kreemu ņafajers	90	50	135	120
31 1/2	Krimas Ruņers I. fort.	115	60	160	140
32.	Kabors, ņarņans, kreemu bahtijas wihtns	65	35	90	80
33.	Saņsu (ņlant) wihtns	75	40	—	—
34.	Siņiņafs	60	35	80	70

Bena ņapeiņas

1/1 pud.	1/2 pud.	ņopa pud.	ņop. beņ muņ.
ar pudeli			
45	25	—	—
45	25	65	55
45	25	60	50
55	30	75	65
65	35	85	75
80	45	—	100
65	35	—	—
100	55	—	—
45	25	65	55
45	25	60	50
55	30	75	65
60	35	80	70
65	35	85	75
80	45	—	100
90	50	—	—
100	55	—	—
65	35	90	80
75	40	—	90
65	35	90	80
75	40	—	90
90	50	135	120
90	50	135	120
65	35	90	80
75	40	—	90
90	50	—	120
65	35	90	80
65	35	90	80
90	50	—	—
80	45	110	100
90	50	135	120
115	60	160	140
65	35	90	80
75	40	—	—
60	35	80	70

Kreemu ņhampani.

1/1 pud.	1/2 pud.
65	—
75	45
80	—
100	55
100	55
110	60
125	70

Muņina ar dņelņu ņiņpam par paņņu eepirtuma ženu.

Tuņņņas, mana pildijuma pudeles nemu atpaņal par 1/1 pud. 5 kap., 1/2 pudeli 3 kap., 1 ņopa pudeli 10 kap. Sweņņas pudeles pehž ņalihguma. Aņņalpaņrdewejeem peņnaš teņa.

J. Nicklas, Rigâ,
 eerotņņu kaleju meiņtars.
 ņlana
 eerotņņu magasiņa
 atrodas

tagad tiņai
 leelajâ Smiņņņu eelâ 9,
 netahlu no birņņas.

Filiale Jelgawâ.

Leelakâ iņwehle pa lehtakâm ženam.
 Leelakâ iņlaboņņanas darbnija.

Iņņetrpadiņmitais gadiš

mažibas wehņtulem grahmatweņņanâ, ņenografiâ,
 ņantordarbâš, koņņpondenž, prakt. rehņinaņanâ un atmiņâ.
 Proņpektu peeņuhta pret 7 kap. paņtmarku. Adreņe: С.-Петербургъ,
 Б. Рѣзвый Островъ № 29, Ковтора издаиий Р. А. Knoke.

R. A. Knoke,

maž. wehņtulu iņdeweņš un kuņņu waditajš.

Aņbeņta grihdas beņ fuĝam wiņâš krahņâš.
Junta jumņņanu ar wiņada weida daņņinu un ņņiņera,
Parņeta grihdas maņiwâš taņelâš un
Zeņrandâ ņkaidas leeluma,
Glihdâ ņiņņes parņeta grihdu ņpodri-
Metala plates naņņanai,
 grihdam un ņenam,
 ņeņku un maņĝajamo iņtabu
 ņenam

peedahņwâ

H. Kerkovius,

leelâ Pils-eelâ Nr. 17.

Telefons 4753.

„Waldschlößchen“ Merzens.

SPERMIN-POEHL

PROF. DR.
SPERMINUM-POEHL

Wisu flimū eewehribai,

tuzi flimo ar nerwu wahjibaš, histeriju, nervošaš dšimuma organu nespehjišaš, pahpubleschanoš, pamiršchanu (Lähmung), mugurtaula dšilona, wežuma nespehjišu, širdšdarbišaš traužejumoš (širdš aptaulašchanoš, širdš pahrmehr. pulsi, širdš cešašchana, neweeneda puššesčhana), malašinišu, rematišmu, šifilišu, blatuš parahjibaš dšibwudraba dšeedneezibā, tuberkuloši, pulšaderu fažetefčhanu, alkoholu u. t. t. ka ari wišem iswefelojušchameeš. — Tirdšneezibā parahdijusčeeš wesełibat faittigi Spermina wilstojumi, tuzi sem daščadeem nošautumeem širdšneez. ištaiti, tabešt pehřot wajadšigš raudšteeš uš nošautuma „Sperminum — Poehl“ un peepraf. to original-palojumā no Prof. Dr. v. Poehl un dehlu. Organoterapeitišča Inštituta, Peterburgā.

Wiši Krewu un ahršemes literatūrā atrodošcheeš daudšfabrteji eewehrojumu šinatneš wihru un ahrštu nowehrojumi, par Spermina labwehligo eešpaidu, atteežāš weenigi uš prof. Dr. v. Poehla Sperminu. — Poehla Sperminu dabužamš wišāš apteekāš un apteeku preiřču pahredotawāš: 1) pilceņu weidā (Essentia Spermini Poehl) 1 šlatoš — 3 rbl., 2) preeřčā apalščadāš eešprižejumeem (Sperminum-Poehl pro injectione) 1 kaštite 4 eešpriž. 3 rbl. un 3) preeřčā šlištira eešpriž. (Sperminum Poehl pro clysm.) 1 kaštite 4 eešpriž. 3 rbl.

Sperminu — Poehl newajača šamainit ar weentabreščeeem oščšlaidijumeem.

Uš wehleschanoš iřsubtam neřen iřnahtuščo grahmatu: „Spermina — Poehl eešpaidi daščadāš šlimibāš“ (140 lapp.) šaštāhdita uš nowehrojumu pamateem, no ahršteem un šlimeem. Ahršteem uš wehleschanoš iřsubtam špežtelu šiniřtu literatūru.

Profesora Dr. v. Poehla un dehlu Organoterapeitiškaš Inštitutš, šiniřta laborat. un apteeča Peterburgā, Bačnišk Očtjowš 7 žnija № 18—178. — Augštātāš godalgaš (Grand prix) wišāš pašauleš iřštāhdēš un labātāš međizinaš autoritatū ařšauřmeš.

Ařinu truhkums.

Dr. Hommel'a Hematogens

Peeprafot šemiščki jauffwer

Kadetu korpuša miřšarēšs Wladitawlaša, Dr. med. Schulz: „Eš Dr. Hommel'a Hematogenu iřmehginaju 6 pilniģoš ařinš truhkumu gadijumoš un mani nowehrojumi pee šcheem gadijumeem šiniř šinā intereřanti, ka eš gadu eešpreeřčā biju dšelš preparatuš parahštijis ar pawiřam wahjeem panahštumeem. Pehž Dr. Hommel'a Hematogena leetoščhanaš turpēti bij šoti labi panahštumi, kuri pat wehl pehž 1 1/2 mehneičeeem pehž beigtāš ahršleschanaš netiř ween ka nepamařinajāš, bet wehl turbinajāš. Uřtrihtošchatee panahštumi pehž Dr. Hommel'a Hematogena leetoščhanaš ir eewehrojama apētišes paželščhana.

ir no wairat šā 5000 eeřč- un ahršemiju profesoreem un ahršteem par wiřlabatu ařiřtiš, dabužamš wišāš apteekāš un apteeku preiřču pahredotawāš.

Dr. Hommel'a Hematogenu un palatbarinajumi jaatraida.

R. Nebelsiecka pehžu.

Kelnu eelā 11, blatuš trahjatei,

gumijaš un metala štempeli
grawuras,
klisचेjas un
krāřas

peeđahwā lehti gļh-
taš iswedumā jau kopš 24 gadeem

ЗОЛОТАЯ МЕДАЛЬ.

Pirma Rigaš ratu atšperu un ařu fabrika

J. M. Kramer, Riga,

Režu eelā Nr. 9, telefonš Nr. 1107.

Spezialitates: ratu atšperes un ařes, patent, pušpatent un iřmehru ařes, šā ari wiřas ratu dalae, ratu kronuš wairat. řařon., atšaitu řharnireš.

Kahpřhtuš, rumbu riņtuš, diřšteleš riņtuš, iřku řharnireš, ratu kurojuš, greētaš buřeš, iřgreņojumuš wairatoš řařonoš.

Čwaika krařšotawa un kimiška tihritawa

J. Anspach, Riga.

Peenemřchanaš weetas:

Aleřandra eelā Nr. 101 (fabrikā).

Aleřandra eelā Nr. 24, Brigadera namā.

Sutworowa eelā Nr. 11, Berga namā.

Čeelā Keņnina eelā Nr. 2, J. Anspacha mant. namā.

S miřču eelā Nr. 1/3, pee birščas, „Rořiřas“ namā.

L'URBAINE

ařibwibaš apdrořhinařchanaš řabeedriřa.

Pamata kapitāls: 12,000,000 franki.

Reřerweš kapitāli: 170,000,000 franki un 8,500,000 rbl.

Spezialitate:

Apdrořhinařchana ar premiiju řriřwibu šlimibaš gadijumoš, beř premiijaš paauřřtinařchanaš. Uš nahweš gadijuma apdrořhinařata kapitāla iř-
mařčhana darba nespehjišaš gadijuma.

General-weetneekš pr. Wiřfemeš, Aģaunijaš, Kuruřemeš un Reřtawāš gubernam

A. W. Döllen, Riga,

Tromantineču bulwari Nr. 11.

Sehklas.

Peedahwaju wiřlabaki diřģtoščas un pareiřakas forteš

dahrša řaknu, lořbaribaš
angu un puku řehklas.

Pilniģuš ženu rahditajuš iřsubhta par wēlti.

Dr. Mrajs,

Riga, Aleřandra eelā Nr. 36,

řehklu tiřgotawa un puku weikāš.